

**Experience the power of
being understood.
Experience RSM.**

**BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI
“İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ”
MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ**

31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
Uyğun Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorun Hesabatı**

Mündəricat

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiq edilməsi ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyətinin bəyanı

Müstəqil auditorun hesabatı

Maliyyə hesabatları

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	1
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat.....	2
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat.....	3
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	4

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər:

1	Cəmiyyət və onun əsas fəaliyyəti	5
2	Cəmiyyətin əməliyyat mühiti.....	5
3	Əsas uçot siyasəti.....	7
4	Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr.....	17
5	Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərtlərin tətbiqi.....	20
6	Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri.....	23
7	Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	23
8	Əmlak və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər.....	30
9	Aktivdən istifadə hüququ və icarə öhdəlikləri	31
10	Digər aktivlər	31
11	Müddətli borc öhdəlikləri	31
12	Buraxılmış borc qiymətli kağızlar	32
13	Digər öhdəliklər	33
14	Əlavə kapital.....	33
15	Faiz gəlirləri və xərcləri.....	33
16	Haqq və komissiya xərcləri.....	33
17	Ümumi və inzibati xərclər	34
18	Mənfəət vergisi	34
19	Digər xərclər	35
20	Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər	35
21	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	36
22	Kapitalın idarə olunması.....	37
23	Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	37
24	Maliyyə risklərin idarə olunması	38
25	Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr	45

**MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI
RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ**

Aşağıdakı bəyanat, müstəqil auditorların hesabatında göstərilmiş auditorların rəyində olan vəzifələr haqqında müddəalarla birgə oxunmalıdır və Bank Olmayan Kredit Təşkilatı "İnkişaf üçün Maliyyə" MMC-nin (bundan sonra "Cəmiyyət") maliyyə hesabatları ilə əlaqədar rəhbərlik və müstəqil auditorlar arasında müvafiq vəzifə bölgüsünü əks etdirmək məqsədi daşıyır.

Cəmiyyətin 31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə maliyyə vəziyyətini, fəaliyyətinin nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkətini və kapitalda dəyişikliklərini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq qaydada əks etdirən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə rəhbərlik məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıdakılara cavabdehdir:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəduyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- Maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğunluğunun bəyan edilməsi və əgər bu standartlardan əhəmiyyətli kənarlaşmalar varsa, bu halların maliyyə hesabatlarında açıqlanması və izah edilməsi;
- Hər hansı əhəmiyyətli kənarlaşmaların açıqlanması və maliyyə hesabatlarında izah edilməsi şərti ilə MHBS-nin tələblərinə riayət olunması və;
- Əgər yaxın gələcəkdə Cəmiyyət işini normal şərtlər altında davam etdirəcəksə, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının davamlılıq prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik, həmçinin aşağıdakılara görə məsuldur:

- Cəmiyyət daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasının mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin qorunmasının təşkil olunması və;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanunauyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə maliyyə hesabatları Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən 30 may 2023-cü il tarixində təsdiq edilmişdir.

Rəhbərlik adından:

Cəlal Əliyev
İdarə Heyətinin sədri

Sif Əzimov
Baş mühasib

RSM Azerbaijan

Demirchi Tower 18th floor,
37 Khojaly ave, AZ1025,
Baku, Azerbaijan

T +994(12) 480 4571
F +994(12) 480 4563

www.rsm.az

Müstəqil Auditorun Hesabatı

Bank Olmayan Kredit Təşkilatı “İnkişaf üçün Maliyyə” MMC-nin Səhmdarlarına və Rəhbərliyinə

Rəy

Biz Bank Olmayan Kredit Təşkilatı “İnkişaf üçün Maliyyə” MMC-nin (“Cəmiyyət”) 31 dekabr 2022-ci il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə bitən il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesablardan, eləcə də əsas uçot siyasətinin və digər izahedici məlumatların xülasəsindən ibarət olan maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Bizim rəyimizcə, hazırkı maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2022-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə bitən il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz auditə Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyət, rəyimizin “*Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti*” bölməsində əks etdirilir. Biz Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının dərc etdiyi Peşəkar Mühasiblərin Etika Məcəlləsinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı olmadan müstəqil şəkildə fəaliyyət göstəririk. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsas təmin edir.

Digər məsələ

Cəmiyyətin 31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə maliyyə hesabatlarına 19 may 2022-ci il tarixində digər audit şirkəti tərəfindən müsbət rəy ifadə olunmuşdur.

Maliyyə hesabatları üzrə Rəhbərliyin və korporativ idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə, eləcə də fırıldaqçılıq və yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sistemində görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik, Cəmiyyəti ləğv etmək və ya onun fəaliyyətini dayandırmaq istəyi yaxud bundan başqa hər hansı digər real alternativ olmadığı hallar istisna olmaqla, Cəmiyyətin öz fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, uyğun olduqda fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı məlumatların açıqlanması və fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinə əsasən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Korporativ idarəetmə üzrə cavabdeh olan şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyırlar.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatının hazırlanmasından ibarətdir. Kifayət qədər əminlik dedikdə yüksək əminlik səviyyəsi nəzərdə tutulur. Lakin belə əminlik səviyyəsi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun auditin aparılması zamanı bütün əhəmiyyətli təhriflərin aşkar olunacağına zəmanət vermir. Fırıldaqcılıq və ya səhv nəticəsində yarana biləcək təhriflər o halda əhəmiyyətli hesab edilir ki, onlar ayrı-ayrılıqda və ya bütövlükdə maliyyə hesabatları əsasında istifadəçilərin qəbul etdikləri iqtisadi qərarlara təsir göstərə bilsin.

Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparılmış audit çərçivəsində biz auditin aparıldığı bütün müddət ərzində peşəkar mülahizələr irəli sürür və peşəkar skeptisizmi saxlayırıq. Bundan əlavə biz:

- Saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, bu risklərə qarşı audit prosedurları işləyib hazırlayır və tətbiq edir; rəyimizin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsas təmin edən audit sübutu əldə edirik. Fırıldaqcılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhv nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir. Belə ki, fırlıdaqçılıq gizli sövdələşmə, saxtakarlıq, məlumatların bilərəkdən göstərilməməsi, təhrif edilmiş şəkildə təqdim edilməsi və ya daxili nəzarət sistemində sui-istifadə hallarını nəzərdə tutur.
- Cəmiyyətin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun audit prosedurlarının işləyib hazırlanması məqsədilə audit üçün əhəmiyyətli olan daxil nəzarət sistemi üzrə məlumat əldə edirik.
- Tətbiq edilən uçot siyasətlərinin uyğunluğunu, uçot təxminlərinin və rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış müvafiq açıqlamaların əsaslı olduğunu qiymətləndiririk.
- Fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı rəhbərliyin mülahizələrinin uyğunluğu və əldə edilmiş audit sübutlarına əsasən Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyəti ilə bağlı əhəmiyyətli dərəcədə şübhə yarada biləcək hadisə və şərait üzrə qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair fikir bildiririk. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu barədə nəticəyə gəldikdə, biz auditor rəyimizdə diqqəti maliyyə hesabatlarındakı müvafiq açıqlamalara cəlb etməli, belə açıqlamalar yetərli olmadıqda, rəyimizi dəyişdirməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatının tarixinədək əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini dayandırmasına səbəb ola bilər.
- Maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, o cümlədən açıqlamaları və maliyyə hesabatlarında mövcud əməliyyatlar və hadisələrin düzgün təqdim edilməsini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı, planlaşdırılan audit prosedurlarının həcmi və vaxtı, əhəmiyyətli audit nəticələri, eləcə də audit prosesində müəyyən etdiyimiz daxili nəzarət sistemindəki əhəmiyyətli çatışmazlıqlar barədə məlumat təqdim edirik.

30 may 2023-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

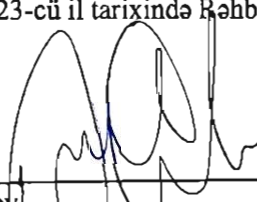
RSM Azerbaijan

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNƏ
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

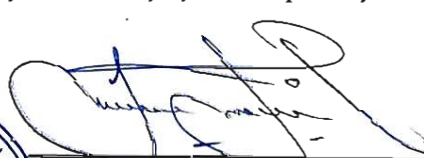
(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	32,940	323,860
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	7	8,827,563	6,904,482
Əmlak və avadanlıqlar	8	3,099	4,255
Qeyri-maddi aktivlər	8	1,743	3,991
Aktivdən istifadə hüququ	9	222,100	-
Mənfəət vergisi avans ödənişi		21,409	89,028
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivi	18	82,497	152,597
Digər aktivlər	10	232,242	181,940
Cəmi aktivlər		9,423,593	7,660,153
Öhdəliklər və kapital			
Öhdəliklər			
Müddətli borc öhdəlikləri	11	1,125,702	1,682,841
Buraxılmış qiymətli kağızlar	12	1,010,000	-
İcarə öhdəlikləri	9	231,300	-
Digər öhdəliklər	13	525,902	516,276
Cəmi öhdəliklər		2,892,904	2,199,117
Kapital			
Nizamnamə kapitalı		300,000	300,000
Əlavə kapital	14	451,748	451,748
Bölüşdürülməmiş mənfəət		5,778,941	4,709,288
Cəmi kapital		6,530,689	5,461,036
Cəmi öhdəliklər və kapital		9,423,593	7,660,153

30 may 2023-cü il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Cəlal Əliyev
İdarə Heyətinin sədri

Asif Əzimov
Baş mühasib

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC

**31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINDA HESABAT**
(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
Effektiv faiz metodu ilə hesablanmış faiz gəlirləri	15	2,395,514	1,919,325
Faiz xərcləri	15	(192,432)	(244,007)
Gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatın bərpasından əvvəl xalis faiz gəlirləri		2,203,082	1,675,318
Gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatın bərpası	7	1,128,732	547,848
Xalis faiz gəlirləri		3,331,814	2,223,166
Ümumi və inzibati xərclər	17	(1,949,017)	(1,853,230)
Haqq və komissiya xərcləri	16	(224,278)	(118,428)
Məzənnə fərqi yaranan xalis gəlir/(zərər)		484	(2,027)
Digər xərclər	19	(160)	(26,731)
Vergidən əvvəlki mənfəət		1,158,843	222,750
Mənfəət vergisi	18	(89,190)	20,896
İl üzrə xalis mənfəət		1,069,653	243,646
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		1,069,653	243,646

30 may 2023-cü il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Cəlal Əliyev
İdarə Heyətinin sədri

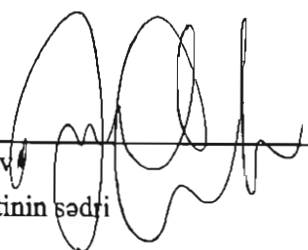
Asif Əzimov
Baş mühasib

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Nizamnamə kapitalı	Əlavə kapital	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi kapital
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	300,000	451,748	4,465,642	5,217,390
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	-	243,646	243,646
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	300,000	451,748	4,709,288	5,461,036
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	-	1,069,653	1,069,653
31 dekabr 2022-ci il tarixinə qalıq	300,000	451,748	5,778,941	6,530,689

30 may 2023-cü il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Cəlal Əliyev
İdarə Heyətinin sədri

Rəşad Əzimov
Bəstəçü mühasib

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
Əməliyyat fəaliyyəti			
Vergidən əvvəlki mənfəət		1,158,843	222,750
Qeyri-nağd maddələri üzrə düzəlişlər:			
Faiz gəlirləri	15	(2,395,514)	(1,919,325)
Gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatın bərpası	7	(1,128,732)	(547,848)
Müddətli borc öhdəlikləri üzrə faiz xərci	11	117,619	244,007
Buraxılmış qiymətli kağızlar üzrə faiz xərci	12	50,000	-
İcarə öhdəliyi üzrə faiz xərci	9	24,813	-
İstifadə olunmamış məzuniyyət üçün təminat		38,039	46,109
Əmlak və avadanlıqların köhnəlməsi	8	1,156	10,233
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	8	2,248	2,248
Aktivdən istifadə hüququnun köhnəlməsi	9	125,908	-
Məzənnə fərqindən yaranan xalis gəlir/(zərər)		(484)	2,027
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətinə yönəldilən pul vəsaitləri		(2,006,104)	(1,939,799)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər:			
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	7	(846,651)	(1,720,759)
Digər aktivlər	10	(49,818)	(80,815)
Digər öhdəliklər	13	40,116	51,046
Vergidən və faizlərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətinə yönəldilən xalis pul vəsaitləri		(2,862,457)	(3,690,327)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(20,000)	(27,929)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə alınmış faiz		2,407,816	1,914,371
Müddətli borc öhdəlikləri üzrə ödənilmiş faiz	11	(2,402)	(66,372)
İcarə öhdəlikləri üzrə faiz məbləğin ödənişi	9	(24,813)	-
Əməliyyat fəaliyyətinə yönəldilən pul vəsaitləri		(501,856)	(1,870,257)
İnvestisiya fəaliyyəti			
Əmlak və avadanlıqların alınması	8	-	(4,623)
İnvestisiya fəaliyyətinə yönəldilən xalis pul vəsaitləri		-	(4,623)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti			
Buraxılmış qiymətli kağızlarından daxilolmalar	12	1,000,000	-
Müddətli borc öhdəliklərindən qaytarılması	11	(672,356)	(2,640,328)
İcarə öhdəlikləri üzrə əsas məbləğin ödənişi	9	(116,708)	-
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə daxil olan/(yönəldilən) xalis pul vəsaitləri		210,936	(2,640,328)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis azalma		(290,920)	(4,515,208)
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		323,860	4,839,068
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		32,940	323,860

30 may 2023-cü il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Cəlal Əliyev
İdarə Heyətinin sədri

Asif Əzimov
Baş mühasib

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

1. Cəmiyyət və onun əsas fəaliyyəti

Cəmiyyət digər gəlir mənbəyi olmayan nisbətən az gəlirli şəxslərə mütəmadi olaraq maliyyə xidmətlərinin göstərilməsi məqsədilə Böyük Britaniyanın Oksfam təşkilatı tərəfindən yaradılmış qeyri-mənfəət maliyyə institutudur. Cəmiyyətin əsas məqsədi əhalinin işləyən qisminin, o cümlədən qaçqınlar və məcburi köçkünlərin humanitar yardım və maliyyə dəstəyindən imtina edərək şəxsi həyatları üçün iqtisadi məsuliyyəti üzərlərinə götürməsinə təmin etməkdir.

Cəmiyyət 1997-ci ildə Böyük Britaniyanın Oksfam beynəlxalq humanitar təşkilatının nəzdində Əmanət və Kredit Layihəsi kimi yaradılmışdır. Cəmiyyət 23 sentyabr 2002-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində 1067 dövlət qeydiyyat nömrəsi ilə məhdud məsuliyyətli cəmiyyət kimi qeydiyyatdan keçmişdir. 11 aprel 2003-cü il tarixində Cəmiyyət kreditləşdirmə əməliyyatları aparmaq üçün Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankından (“ARMB”) lisenziya almışdır.

31 dekabr 2022-ci il tarixində Cəmiyyətin 11 filialı fəaliyyət göstərmişdir. (31 dekabr 2021: 11).

31 dekabr 2022-ci il tarixinə Cəmiyyətin işçilərinin sayı 84 nəfər olmuşdur (31 dekabr 2021-ci il: 73).

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı: Həzi Aslanov küçəsi 115, mənzil 8, Bakı, Azərbaycan Respublikasıdır.

Cəmiyyətin faktiki ünvanı: Kaspian Plaza 6-cı mərtəbə, Cəfər Cabbarlı küçəsi 44, Bakı, Azərbaycan Respublikası.

Cəmiyyətin mülkiyyət strukturu

Cəmiyyət bütünlüklə təsisçilərə məxsusdur. Cəmiyyətin təsisçiləri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2022-ci il		31 dekabr 2021-ci il	
	%	Məbləğ	%	Məbləğ
Oksfam beynəlxalq humanitar təşkilatı	100	300,000	100	300,000
Cəmi nizamnamə kapitalı	100	300,000	100	300,000

2. Cəmiyyətin əməliyyat mühiti

Azərbaycan iqtisadiyyatında inkişaf etməkdə olan bazarlara xas müəyyən xüsusiyyətlər müşahidə edilir. Azərbaycan iqtisadiyyatının mövcud və gələcək artımı və dayanıqlığı hökumətin həyata keçirdiyi fiskal və monetar tədbirlərin effektivliyindən, eləcə də xam neftin qiymətlərindən və Azərbaycan manatının sabitliyindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır.

2016-cı ildə baş vermiş devalvasiyadan sonra institusional dəyişiklikləri əhatə edən iqtisadi islahatlara əsasən 2017-2019-cu illər ərzində iqtisadi artım pozitiv zonada qalmaqda davam etmiş, inflyasiya aşağı birrəqəmli səviyyədə sabitləşmiş və milli valyutanın məzənnəsi dayanıqlı səviyyədə olmuşdur.

2020-ci ildə baş vermiş resessiyanın ardınca Azərbaycan iqtisadiyyatı 2021-ci ildə əhəmiyyətli dərəcədə dirçəlmiş və 5,6 faiz artaraq pandemiya əvvəlki səviyyəyə qayıtmışdır. 2021-ci ildə neft qiymətlərinin bərpası və pandemiya ilə bağlı məhdudiyətlərin tədricən aradan qaldırılması etimadı gücləndirmiş və davam edən pandemiya ilə bağlı çətinliklərə baxmayaraq, qeyri-neft sektorlarında iqtisadi artıma dəstək vermişdir. İllik ixracın 60%-dən çox artımı sayəsində manata təzyiqin əhəmiyyətli dərəcədə azalması sayəsində 2021-ci il ərzində manat sabit qalmışdır.

Qarabağın işğaldan azad edilməsindən sonra bu ərazilərin Azərbaycan iqtisadiyyatına reintegrasiyası diqqət mərkəzində olmaqla, işğaldan azad edilmiş torpaqlarda bərpa və yenidənqurma işlərinə sürətlə start verilmişdir. Bu fəaliyyətlərin yaxın gələcəkdə və uzunmüddətli perspektivdə Azərbaycan iqtisadiyyatına daha da təkan verəcəyi gözlənilir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Cəmiyyətin əməliyyat mühiti (davamı)

ÜDM 2021-ci illə müqayisədə 4,6% artaraq 2022-ci ildə 133,8 milyard manata (78,7 milyard ABŞ dolları) çatıb. 2022-ci il ərzində Azərbaycan Respublikasının xarici ticarət dövriyyəsi 52,69 milyard ABŞ dollarına yaxın olmuşdur ki, bunun da ixracı 38,15 milyard ABŞ dolları, idxalı isə 14,54 milyard ABŞ dolları təşkil etmişdir.

2022-ci ilə qəbul edilmiş dövlət büdcəsində neft transferlərinin əvvəlki illə müqayisədə artması milli valyutanın məzənnəsinin dayanıqlığını dəstəkləyəcəkdir. Digər tərəfdən anti-inflyasiya xarakterli pul siyasəti daxili tələbin monetar amillərin tarazlı səviyyədə qorunmasına xidmət edəcəkdir. Müvəqqəti xarici və daxili xərc amillərinin qiymətlərə təsiri neytrallaşdıqca, balanslaşdırıcı rol oynayan amonetar amillərin inflyasiyaya azaldıcı təsirləri güclənəcək.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 16 oktyabr tarixli 2965 nömrəli Sərəncamının icrası ilə əlaqədar minimum aylıq əməkhaqqının məbləği 2022-ci il yanvarın 1-dən 300 manat müəyyən edilmişdir.

Qeyri-dövlət və qeyri-neft sektorunda çalışan işəgötürən və işçilərdən aylıq hesablanmış əməyin ödənişi fondunun 8,000 manata qədər olan hissəsindən ödənilən sığorta haqqının məbləğinə 2022-ci il yanvarın 1-dək 50% güzəşt tətbiq edilir.

Bu o deməkdir ki, 2022-ci il yanvarın 1-dək qeyri-dövlət və qeyri-neft sektorunda çalışan işəgötürən və işçilərdən aylıq hesablanmış əməyin ödənişi fondunun 8,000 manata qədər olan hissəsindən 1%, 8,000 manatdan yuxarı olan hissəsindən isə 0.5% miqdarında icbari tibbi sığorta haqqı tutulub.

2022-ci ildən etibarən qeyri-dövlət və qeyri-neft sektoru üzrə işəgötürən və işçilərdən aylıq hesablanmış əməyin ödənişi fondunun 8,000 manata qədər olan hissəsindən 2% miqdarında icbari tibbi sığorta haqqının tutulması müəyyən olunub.

2022-ci ilin avqust ayında “Moody's” beynəlxalq reyting agentliyi Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün reytingini “Ba1” səviyyəsində təsdiqləyib və proqnozu sabitdən pozitivə dəyişib.

Siyasi və iqtisadi vəziyyətin mövcud təsirlərini proqnozlaşdırmaq çətindir, lakin bunun Azərbaycan iqtisadiyyatına təsiri daha çox ola bilər və bu da dövlət maliyyəsinin pisləşməsinə, maliyyə bazarlarının qeyri-sabitliyinə, kapital bazarlarında qeyri-likvidliyə, inflyasiyanın artmasına və milli valyutanın əsas xarici valyutalara nisbətə dəyərdən düşməsinə gətirib çıxara bilər.

Mövcud iqtisadi vəziyyətin gələcək təsirlərini və yuxarıda qeyd olunan tədbirləri qabaqcadan proqnozlaşdırmaq nisbətən mürəkkəb olduğuna görə rəhbərliyin iqtisadi mühitlə bağlı cari proqnozları və təxminləri faktiki nəticələrdən fərqli ola bilər.

Gözlənilən kredit zərərlərinin (“GKZ”) qiymətləndirilməsi məqsədilə, Şirkət makroiqtisadi dəyişənlər üzrə proqnozlar daxil olmaqla, dəstəkləyici gələcək məlumatlardan istifadə edir. Hər bir iqtisadi proqnozda olduğu kimi, onların reallaşması ilə bağlı fərziyyələr və ehtimallar yüksək dərəcəli qeyri-müəyyənliklə əlaqəlidir və buna görə də faktiki nəticələr proqnozlaşdırılan nəticələrdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Şirkətin rəhbərliyi mövcud iqtisadi mühitdə baş verən prosesləri müşahidə edir və Şirkətin yaxın gələcəkdə fəaliyyətinin dayanıqlığını və inkişafını təmin etmək üçün qabaqalayıcı tədbirlər görür.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsasları

Hazırkı maliyyə hesabatları maliyyə alətlərini ilkin olaraq ədalətli dəyərdə tanımaqla, Maliyyə Hesabatı Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq ilkin dəyər metoduna əsasən hazırlanmışdır. Bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot siyasətləri aşağıda göstərilir.

Fasiləsizlik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin daimilik prinsipi əsasında fəaliyyət göstərməsini və yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Təqdimatın digər əsasları

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyət funksional valyutası olan Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim edilmişdir. Fərdi maliyyə hesabatları tarixi dəyər prinsiplərinə əsasən hazırlanmışdır.

Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər başqa valyuta göstərilmədiyi halda Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim olunmuşdur.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır.

Fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərə və maliyyə alətlərinin sayına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövriyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqelərin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Fəal bazarda alınıb-satılmayan digər maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə portfel mövcud bazar şəraitində qiymətləndirmə tarixinə bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən müəyyən riskin qəbul edilməsi üçün xalis uzun mövqenin (yəni, aktivin) satılması və ya müəyyən riskin qəbul edilməsi üçün xalis qısa mövqenin (yəni, öhdəliyin) ötürülməsi məqsədilə əldə edilə biləcək qiymət əsasında maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri qrupunun ədalətli dəyərində qiymətləndirilir. Bu, dövrü olaraq ədalətli dəyərdə qeyd alınan aktivlərə o şərtlə tətbiq edilir ki, Cəmiyyət (a) müəssisənin risklərin idarə edilməsi və ya investisiya strategiyasına uyğun olaraq məruz qaldığı müəyyən bazar riski (və ya risklərinə) və ya müəyyən kontragentin kredit riskinə əsasən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri qrupunu idarə edir; (b) həmin prinsipə əsasən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri qrupu haqqında məlumatı müəssisənin baş rəhbərliyinə təqdim edir; və (c) bazar riskləri, o cümlədən müəssisənin maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri ilə əlaqədar məruz qaldığı müəyyən bazar riskinin (və ya risklərinin) müddəti əsasən eyni olur. Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərinə əsaslanan modellərdən istifadə edilir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları (davamı)

Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni, qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş dəyər (AD) əsas məbləğ üzrə ödənişlərin çıxılmasından və hesablanmış faizlərin əlavə edilməsindən, maliyyə aktivləri üçün isə gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatın çıxılmasından sonra maliyyə alətinin ilkin tanınma zamanı qeydə alınan dəyəridir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər-hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir.

Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilmir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın müvafiq maddələrinin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi gələcək pul ödənişləri və ya daxilolmalarını (kreditlər üzrə gələcək zərərlər istisna olmaqla) maliyyə alətinin fəaliyyət müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin ümumi balans dəyərinə diskontlaşdırılan dərəcədir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması

MZƏD kateqoriyasında ölçülən maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla, ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə təsdiqlənir. İlkin tanınma zamanı gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır.

Əməliyyat qiyməti eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər müşahidə oluna bilən cari bazar əməliyyatları və ya əsas məlumat kimi yalnız müşahidə edilə bilən bazarların məlumatlarını istifadə edən qiymətləndirmə modeli ilə təsdiqlənir. İlkin tanınmadan sonra amortizasiya olunmuş dəyərlə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri və ədalətli dəyərin dəyişməsi sair məcmu gəlirə aid edilən (“DMGƏD”) borc alətlərinə investisiyalar üzrə gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyat tanınır və bu da aktivin ilkin tanınmasından dərhal sonra zərərin tanınması ilə nəticələnir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması (davamı)

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin bütün digər alış və satışları (“standart şərtlər” əsasında alış və satışlar), Cəmiyyətin maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar Cəmiyyətin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduğu halda tanınır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: qiymətləndirmə kateqoriyaları

Cəmiyyət maliyyə aktivlərini amortizasiya olunmuş dəyərlə təsnifləşdirir və ölçür. Borc maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə ölçülməsi: (i) müvafiq aktivlər portfelinin idarə olunması üçün Cəmiyyətin biznes modelindən və (ii) aktiv üzrə pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: biznes model

Biznes model Cəmiyyətin nağd pul axınları əldə etməsi məqsədilə portfelin idarə edilməsi üçün istifadə etdiyi metodu əks etdirir və Cəmiyyətin məqsədinin: (i) aktivlərdən yalnız müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi (“müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi üçün aktivin saxlanması”) və ya (ii) müqavilədə nəzərdə tutulan və aktivlərin satışından yaranan nağd pul axınlarının əldə edilməsi (“müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi və maliyyə aktivlərinin satılması üçün aktivlərin saxlanması”) olub-olmadığını müəyyən edir. (i) və (ii) bəndlər tətbiq edilmədikdə, maliyyə aktivləri “digər” biznes modellərə aid edilir və MZƏD kateqoriyasında ölçülür.

Biznes model qiymətləndirmə tarixində mövcud olan portfel üzrə müəyyən edilmiş məqsədlərə nail olmaq üçün Cəmiyyətin həyata keçirməyi planlaşdırdığı fəaliyyətə dair bütün müvafiq sübutlar əsasında aktivlər qrupu (portfel səviyyəsində) üçün müəyyən edilir. Biznes modelin müəyyən edilməsi zamanı Cəmiyyətin nəzərə aldığı amillərə portfelin məqsədi və tərkibi, müvafiq aktivlər üzrə pul axınlarının əldə edilməsi ilə bağlı keçmiş təcrübə, risklərin qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi üzrə yanaşmalar və aktivlər üzrə gəlirliliyin qiymətləndirilməsi üsulları daxildir.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: pul axınlarının xüsusiyyətləri

Biznes model müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi və ya müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsini və maliyyə aktivlərinin satılması üçün saxlanılmasını nəzərdə tutduqda, Cəmiyyət pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmadığını qiymətləndirir (YƏMFÖ təhlili).

Müqavilə şərtləri əsas kredit sazişinin şərtlərinə uyğun olmayan riskə və ya dəyişkənliyə məruz qalmanı nəzərdə tutduqda, müvafiq maliyyə aktivləri MZƏD kateqoriyasında təsnifləşdirilir və qiymətləndirilir. YƏMFÖ təhlili aktivin ilkin tanınması zamanı həyata keçirilir və sonradan yenidən qiymətləndirilmir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi

Maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes model tam dəyişdirildikdə, bütün maliyyə alətləri yenidən təsnifləşdirilir. Aktivlərin yenidən təsnifləşdirilməsi perspektiv qaydada – biznes modeldəki dəyişiklikdən sonrakı ilk hesabat dövrünün əvvəlindən tətbiq edilir. Cəmiyyət cari və müqayisəli dövr ərzində öz biznes modelini dəyişdirməmiş və maliyyə aktivlərini yenidən təsnifləşdirməmişdir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi: gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat

Cəmiyyət amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən borc alətləri üzrə gözlənilən kredit zərərlərini (GKZ) proqnozlar əsasında qiymətləndirir. Cəmiyyət hər bir hesabat tarixində gözlənilən kredit zərərlərini qiymətləndirir və kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatı tanıyır. Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi aşağıdakıları özündə əks etdirir: (i) bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilmiş obyektiv və ehtimal ilə ölçülmüş məbləğ, (ii) pulun zaman dəyəri və (iii) hesabat tarixində keçmiş hadisələr, cari şərtlər və proqnozlaşdırılan gələcək iqtisadi vəziyyət haqqında artıq xərc çəkmədən və ya çalışmadan əldə edilə bilən əsaslandırılmış və təsdiqlənmiş məlumat Amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən borc alətləri gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir.

Cəmiyyət maliyyə aktivlərinin ilkin tanınmasından etibarən kredit keyfiyyətindəki dəyişikliklərə əsaslanaraq üç mərhələli dəyərsizləşmə modeli tətbiq edir. İlkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş maliyyə aləti 1-ci mərhələyə təsnifləşdirilir. 1-ci mərhələdə maliyyə aktivləri üzrə gözlənilən kredit zərərləri növbəti 12 ay ərzində və ya müqavilədə nəzərdə tutulan ödəniş tarixinə qədər (12 ay bitənə qədər) baş verə bilən defolt hadisələri nəticəsində yaranmış bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri ("12 aylıq gözlənilən kredit zərəri") məbləğində qiymətləndirilir. Cəmiyyət ilkin tanınma vaxtından etibarən kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın ("KRƏA") baş verdiyini müəyyən edərsə, aktiv 2-ci mərhələyə köçürülür və həmin aktiv üzrə gözlənilən kredit zərərləri bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri əsasında, yəni müqavilədə göstərilən ödəmə tarixinə qədər, lakin gözlənilən hər hansı qabaqcadan ödənişləri nəzərə almaqla ("bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri") qiymətləndirilir. Kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın baş verməsinin Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilməsi qaydası Qeyd 7-də təqdim edilir.

Cəmiyyət maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsini müəyyən edərsə aktiv 3-cü mərhələyə köçürülür və həmin aktiv üzrə gözlənilən kredit zərərləri bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri kimi qiymətləndirilir. Dəyərsizləşmiş aktivlərin və defolt hadisəsinin Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilməsi qaydası 7 sayılı qeyddə izah edilir. Həmin Qeyddə gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsində istifadə edilən ilkin məlumatlar, fərziyyələr və hesablama üsulları haqqında məlumat, eləcə də Cəmiyyət tərəfindən proqnoz məlumatlarının gözlənilən kredit zərərləri modellərinə daxil edilməsi qaydası göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Cəmiyyət maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Qarşı tərəf satışa məhdudiyətlər qoymadan aktiv tam olaraq əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq imkanına malik olmadıqda nəzarəti özündə saxlayır.

Maliyyə öhdəliklərinin qiymətləndirilmə kateqoriyaları

Maliyyə öhdəlikləri sonradan amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliyinin tanınması öhdəlik icra edildiyi halda dayandırılır (yəni, müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə, ləğv edildikdə və ya icra müddəti başa çatdıqda).

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri pul vəsaitlərinin əvvəlcədən məlum olan məbləğinə asan çevrilə bilən və dəyərin cüzi dəyişməsi kimi riskə məruz qalan qoyuluşlardır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul, ilkin ödəniş müddəti üç aydan az olan banklararası depozitlər daxildir. Verilmə tarixində istifadəsi üç aydan çox müddətə məhdudiyət qoyulmuş vəsaitlər maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlarda pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri aşağıdakı səbəblərə görə amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınır: (i) müqavilə üzrə nağd pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanılır və həmin nağd pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarətdir, və (ii) MZƏD kateqoriyasında qiymətləndirilmir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar müştərinin kreditini almaq və ya müştəriyə kredit vermək məqsədilə Cəmiyyət tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Biznes model və pul axınlarının xüsusiyyətini nəzərə alaraq, Cəmiyyət müştərilərə verilmiş kreditləri və avansları amortizasiya olunmuş dəyerdə təsnifləşdirir.

Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar gözlənilən kredit zərərləri üzrə proqnoz modellərə əsasən müəyyən edilir. Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsində istifadə edilən ilkin məlumatlar, fərziyyələr və hesablama üsulları haqqında məlumat, eləcə də Cəmiyyət tərəfindən proqnoz məlumatlarının gözlənilən kredit zərərləri modellərinə daxil edilməsi qaydası 7 sayılı qeyddə göstərilir.

Cəmiyyətin mülkiyyətinə keçmiş girov

Cəmiyyətin mülkiyyətinə keçmiş girov vaxtı keçmiş kreditlərlə bağlı Cəmiyyət tərəfindən əldə edilmiş maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərindən ibarətdir. Bu aktivlər əldə edildiyi zaman ilkin olaraq ədalətli dəyerdə tanınır və aktivlərin növündən və Cəmiyyətin həmin aktivləri istifadə etmək niyyətindən asılı olaraq əsas vəsaitlər, digər maliyyə aktivləri, investisiya mülkiyyəti və sair aktivlərin tərkibində mal-material ehtiyatlarına daxil edilir və sonradan belə aktivlər üzrə uçot siyasətlərinə uyğun olaraq yenidən qiymətləndirilir və uçota alınır.

Əmlak və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər

Əmlak, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər yığılmış köhnəlmə və lazım olduqda, dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, aşağıda göstərilən dəyərlə uçota alınır.

Aktivin ilkin dəyəri onun alış dəyəri və ya tikinti xərcləri, bu aktivin istismara verilməsi ilə birbaşa bağlı olan xərclər, onun silinməsi öhdəliyi (əgər varsa) üzrə ilkin təxminlər və bütün şərtlərə cavab verən aktivlər üçün borc öhdəlikləri üzrə xərclərdən ibarətdir. Maliyyə lizinqi müqaviləsinə əsasən əldə edilmiş aktivlər də əmlak, tikili və avadanlıqlara daxildir.

Köhnəlmə və amortizasiya

Əmlak üzrə amortizasiya düz xətt metoduna əsasən, yəni aşağıda göstəriləndiyi kimi, əsas vəsaitlərin təxmini faydalı istifadə müddəti ərzində aktivlərin ilkin dəyərini və ya yenidən qiymətləndirilmiş dəyərini onların qalıq dəyərinədək azaltmaqla hesablanır:

	Faydalı istifadə müddəti
Mebel və qurğular	4 il
Kompüter və rabitə avadanlıqları	4 il
Qeyri-maddi aktivlər	10 il

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Köhnəlmə və amortizasiya (davamı)

Aktiv faydalı istifadə müddətinin sonunda nəzərdə tutulan vəziyyətə uyğun olduqda, onun satışı ilə bağlı ehtimal olunan xərclər çıxıldıqdan sonra, Cəmiyyət tərəfindən əldə oluna biləcək qiymətləndirilmiş məbləğ aktivin qalıq dəyəridir.

Cəmiyyət aktivi onun fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə edəcəyini gözlədikdə, aktivin qalıq dəyəri sıfıra bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyəri və faydalı istifadə müddəti hər hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və lazım olduqda dəyişdirilir.

Müddətli borc öhdəlikləri

Müddətli borc öhdəliklərinə rezident və qeyri-rezident banklardan, eləcə də digər maliyyə institutlarından müəyyən edilmiş ödəmə müddətləri və sabit faiz dərəcəsi ilə cəlb edilmiş kreditlər daxildir. Müddətli borc öhdəlikləri ilkin tanınmadan sonra amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınır.

Buraxılmış borc qiymətli kağızları

Buraxılmış borc qiymətli kağızlarına istiqrazlar və Cəmiyyət tərəfindən yerləşdirilmiş borc iltizamları aiddir. Əgər Cəmiyyət öz borc qiymətli kağızını satın alırsa, bu öhdəlik maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatından silinir və ödənilən vəsaitlə öhdəliyin qalıq dəyəri arasında olan fərq mənfəət və zərər hesablarında müvafiq olaraq öhdəliklərin vaxtından tez icra edilməsinin nəticəsi kimi təqdim edilir.

Mənfəət vergisi

Hazırkı maliyyə hesabatlarında əks etdirilən mənfəət vergisi Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonuna qüvvəyə minmiş qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri bilavasitə sair məcmu gəlirlərdə qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, məcmu gəlirlərdə qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkin uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla).

Təxirə salınmış vergi qalıqları, qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərərləri müvəqqəti fərqlərin geri qaytarılması, kifayət qədər vergi tutulan gələcək gəlirlərin yaranması və bu gəlirlər üzrə çıxılmaların istifadə edilməsi ehtimalını nəzərə alaraq tanınır.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Qeyri-müəyyən vergi mövqeləri

Cəmiyyətin qeyri-müəyyən vergi mövqeləri rəhbərlik tərəfindən hər bir hesabat dövrünün sonunda yenidən qiymətləndirilir. Rəhbərlik Cəmiyyətin vergi mövqeyinə vergi orqanları tərəfindən etiraz edildiyi halda, əlavə vergi öhdəliklərinin yaranmasını ehtimal etdikdə, vergi öhdəlikləri nəzərə alınmır. Bu cür qiymətləndirmə qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi qanunvericiliyinin təfsirinə və bu məsələlərə dair hər hansı məhkəmə və ya digər qurumların məlum qərarlarına əsasən aparılır. Mənfəət vergisi istisna olmaqla, cərimələr, penyalar və vergilər üzrə öhdəliklər hesabat dövrünün sonunda öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərə dair rəhbərliyin ən yaxşı təxminləri əsasında uçota alınır.

Gəlir və xərclərin uçotu

Bütün borc alətləri üzrə faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz metoduna əsasən hesablama metodu ilə mənfəət və ya zərərdə qeydə alınır. Bu metoda əsasən, faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, sövdələşmə xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zəmanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar alınmış və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir.

Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Cəmiyyət tərəfindən alınmış komissiya haqları, Cəmiyyətin xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Cəmiyyət kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri MZƏD kateqoriyasına aid olunan maliyyə öhdəlikləri kimi təsnifləşdirmir.

Faiz gəlirləri dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri (3-cü mərhələ) istisna olmaqla, maliyyə aktivlərinin ümumi balans dəyərində effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə hesablanır. Belə aktivlər üzrə faiz gəlirini hesablayarkən dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, aktivin amortizasiya olunmuş dəyərində effektiv faiz dərəcəsi tətbiq edilir.

Haqq və komissiya gəlirləri

Haqq və komissiya gəlirləri müştərinin Cəmiyyət tərəfindən göstərilən xidmətlərin faydasını eyni anda qəbul və istifadə etdiyi müəyyən dövr ərzində düz xətt metodu ilə tanınır. Belə gəlirlərə zəmanət məktubları üzrə haqq və komissiyalar daxildir.

Sair haqq və komissiya gəlirləri Cəmiyyət öz icra öhdəliyini yerinə yetirdiyi anda, adətən müvafiq əməliyyatı həyata keçirdikdən sonra tanınır. Alınmış və ya alınacaq haqq və komissiya məbləği fərqli icra öhdəlikləri kimi müəyyən edilmiş xidmətlər üzrə əməliyyat qiymətini əks etdirir.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Cəmiyyətin əməliyyat valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Cəmiyyətin funksional və təqdimat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır (“AZN”).

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Xarici valyutanın çevrilməsi (davamı)

Monetar aktiv və öhdəliklər Mərkəzi Bankın müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən Cəmiyyətin əməliyyat valyutasına çevrilir. Belə əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin Mərkəzi Bankın ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə Cəmiyyətin əməliyyat valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər il üzrə mənfəət və ya zərərdə (məzənnə fərqi üzrə zərər çıxılmaqla gəlir kimi) tanınır. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmə ilkin dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr, o cümlədən səhm investisiyaları ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixə qüvvədə olan məzənnələrdən istifadə etməklə əməliyyat valyutasına çevrilir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızların ədalətli dəyərinə təsiri ədalətli dəyərin dəyişməsindən yaranan gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

31 dekabr 2022-ci il tarixinə ABŞ dolları ilə ifadə olunmuş xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan rəsmi valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN (2021: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN).

Əvəzləşdirmə

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktiv realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adi fəaliyyət gedişində (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

İşçi heyəti ilə bağlı xərclər və müvafiq ayırmalar

Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Cəmiyyətin işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır. Cəmiyyətin yerli qanunvericiliklə müəyyən edilmiş ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya edilmiş dəyərdə qeydə alınır.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınmış və dəyərsizləşmə üzrə zərərlər maliyyə aktivinin ilkin tanınmasından sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə (“zərər hadisəsi”) nəticəsində yarandıqda və bu zərər hadisəsi maliyyə aktivini və ya maliyyə aktivləri qrupu üzrə daxil olacaq pul axınlarının məbləğinə və vaxtına etibarlı şəkildə təxmin edilə bilən təsir göstərdikdə mənfəət və ya zərərdə tanınmışdır. Cəmiyyət əhəmiyyətli olub-olmamasından asılı olmayaraq, fərdi şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutun olmadığı qənaətinə gəldikdə, həmin aktiv analoji kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna daxil etmiş və onların dəyərsizləşməsini məcmu şəkildə təhlil etmişdir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (davamı)

Maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsinə müəyyən edərkən Cəmiyyətin nəzərə aldığı əsas amillər həmin aktivin vaxtı keçməsi statusu və hər hansı girov təminatının realizasiya oluna bilməsidir. Kredit üzrə zərərin baş verməsinə dair obyektiv əlamətlərin mövcud olmasını müəyyən edən əsas meyarlar aşağıda göstərilir:

- hər-hansı ödənişin gecikdirilməsi və bu zaman gecikdirilmiş ödənişin hesablaşma sistemlərindəki gecikmə ilə izah edilə bilməməsi;
- borcalanın əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzvləşməsi və bunun Cəmiyyətin borcalan haqqında maliyyə məlumatları ilə təsdiqlənməsi;
- borcalanın müflisləşməsi və ya onun maliyyə strukturunun yenidən təşkil edilməsi;
- borcalana təsir göstərən milli və ya yerli iqtisadi şəraitin dəyişməsi nəticəsində onun ödəniş statusunda mənfi dəyişikliklərin baş verməsi; və ya
- girovun dəyərinin bazar şərtlərinin pisləşməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi.

Kredit zərərinin məcmu şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri kredit riski üzrə oxşar xüsusiyyətlərə görə qruplaşdırılmışdır. Həmin xüsusiyyətlər qiymətləndirilən aktivlərin müqavilə şərtlərinə əsasən borcalanların ödəmə qabiliyyətini təsdiqləmişdir ki, bu da belə aktivlərlə bağlı gələcək pul vəsaitlərinin təxmin edilməsi üçün uyğun olmuşdur.

Kredit zərəri məcmu şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri qrupundakı pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti, həmin aktivlərlə bağlı müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, keçmişdə baş vermiş zərər halları nəticəsində yaranacaq vaxtı keçmiş borcların həcminə dair rəhbərlikdə mövcud olan statistikaya və vaxtı keçmiş borcların geri qaytarılması nailiyyətinə əsasən müəyyən edilmişdir.

Keçmiş dövrlərə təsir göstərməyən cari şəraitin təsirini əks etdirmək və cari dövrdə mövcud olmayan keçmiş hadisələrin təsirini aradan qaldırmaq məqsədilə, keçmiş illərin statistikasını müşahidə edilə bilən cari məlumatlara əsasən tənzimlənmişdir.

Amortizasiya edilmiş dəyərlə əks etdirilən dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı şərtlərə yenidən baxıldıqda və ya bu şərtlər borcalanın və ya emitentin maliyyə vəziyyətindəki çətinliklərə görə dəyişdikdə, dəyərsizləşmə şərtlərinin dəyişməsindən əvvəlki effektiv faiz dərəcəsinə əsasən ölçülmüşdür.

Şərtlərinə yenidən baxılmış aktivin tanınmasının dayandırılması zamanı risk və faydalar əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdikdə, yeni aktiv ədalətli dəyərlə tanınmışdır. Bu, adətən ilkin və yeni gözlənilən nağd pul axınlarının cari dəyərləri arasındakı fərq əhəmiyyətli olduqda müşahidə olunmuşdur.

Aktivin balans dəyərini effektiv faiz dərəcəsilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinə (kreditlər üzrə baş verməmiş gələcək zərərlər istisna olmaqla) bərabərləşdirmək üçün aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlər ehtiyat hesablarında qeydə alınır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması girovun alınması və satılması ilə bağlı məsrəflər çıxılmaqla, girov nəticəsində yarana bilən (girovun olub-olmaması ehtimal edildikdə) pul vəsaitlərinin hərəkətinə əks etdirir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (davamı)

Kredit üzrə zərərin məbləği sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə azaldıqda və həmin azalma obyektiv olaraq zərərin qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə (məsələn, borcalanın kredit reytinginin artması kimi) aid edildikdə əvvəl qeydə alınmış dəyərsizləşmə zərəri il üzrə mənfəət və ya zərər hesabına yaradılmış ehtiyata düzəliş etməklə qaytarılmışdır.

Aktivlər qaytarıla bilmədikdə, onlar aktivin və ya onun hissəsinin bərpa olunması üçün bütün zəruri prosedurların tamamlanmasından və zərərin məbləğinin müəyyən edilməsindən sonra müvafiq zərər ehtiyatından silinmişdir. Əvvəllər silinmiş məbləğlərin qaytarılması il üzrə mənfəət və ya zərərdə dəyərsizləşmə üzrə zərərin azaldılması kimi uçota alınmışdır.

İcarə müqavilələri

Cəmiyyətin icarəyə götürən qismində çıxış etdiyi icarə müqavilələrinin uçotu

Cəmiyyət ofis sahələri icarəyə götürür. İcarə müqavilələri Cəmiyyətin icarəyə götürülmüş aktivini istifadə etdiyi tarixə müvafiq öhdəliklə birlikdə aktivdən istifadə hüququ kimi tanınır. Hər bir icarə ödənişi öhdəlik və maliyyə xərcləri arasında bölüşdürülür. Maliyyə xərcləri hər bir dövr üçün öhdəliyin qalığı üzrə sabit olaraq müntəzəm faiz dərəcəsinə təmin etmək üçün icarə müddəti ərzində mənfəət və ya zərəre aid edilir. İkinci dəyərli tanınan aktivdən istifadə hüququ onun faydalı istifadə və ya icarə müddəti ərzində (bu müddətlərdən hansı daha tez başa çatarsa) düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir.

İcarə müqaviləsi üzrə yaranan öhdəliklər ilkin olaraq cari dəyərli qiymətləndirilir. İcarə öhdəliklərinə aşağıdakı icarə ödənişlərinin xalis cari dəyəri daxildir:

- İcarə üzrə alınacaq həvəsləndirici ödənişlər çıxılmaqla, sabit ödənişlər (məhiyyətə sabit ödənişlər daxil olmaqla);
- İndeks və ya dərəcələrdən asılı olan dəyişkən icarə ödənişləri;
- Zəmanətli son qalıq dəyəri üzrə icarəyə götürən tərəfindən ödənilməsi gözlənilən məbləğlər;
- İcarəyə götürənin əsaslandırılmış şəkildə əmin olduğu halda alışı hüququnun istifadə ediləcəyi qiymət;
- İcarə müddəti ərzində icarəyə götürən icarəni ləğv etmə hüququnu istifadə edərsə, icarənin ləğv edilməsi ilə bağlı cərimə ödənişləri.

İcarə ödənişləri icarə müqaviləsində nəzərdə tutulan faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılır. Bu faiz dərəcəsinin müəyyən edilməsi mümkün olmadıqda icarəyə götürənin borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi istifadə edilir. Borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi icarəyə götürənin oxşar iqtisadi mühitdə aktivdən istifadə hüququnun dəyərində oxşar məbləğdə aktiv əldə etməsi üçün eyni müddət və şərtlərlə zəruri olan vəsaitlərin cəlb edilməsi zamanı ödəməli olduğu faiz dərəcəsidir. Aktivdən istifadə hüququ aşağıdakılar nəzərə alınmaqla, ilkin dəyərli qiymətləndirilir:

- İcarə öhdəliyinin ilkin qiymətləndirmə məbləği;
- İcarə üzrə həvəsləndirici ödənişlər çıxılmaqla, icarə müqaviləsinin başlanma tarixindən əvvəl aparılmış bütün icarə ödənişləri;
- Bütün ilkin birbaşa xərclər;
- Bərpa xərcləri.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

İcarə müqavilələri (davamı)

Cəmiyyətin icarəyə götürən qismində çıxış etdiyi icarə müqavilələrinin uçotu

İcarə müddətini müəyyən edərkən Cəmiyyətin rəhbərliyi icarənin uzadılması və ya icarənin ləğv edilməsi hüquqlarının istifadəsi üçün iqtisadi stimula yaradan bütün fakt və şərtləri nəzərə alır. İcarənin uzadılması hüquqları (və ya icarənin ləğv edilməsi hüququnun istifadəsi müddətindən sonrakı dövrlərin) yalnız müqavilənin müddətinin uzadılacağına (və ya ləğv edilməyəcəyinə) əsaslı şəkildə əminlik olduqda icarə müddətinə daxil edilir.

Qiymətləndirməyə təsir edən mühüm hadisə baş verdikdə və ya şəraitdə əhəmiyyətli dəyişiklik olduqda və belə hallar icarəyə götürənin nəzarəti altında olduqda qiymətləndirmə yenidən nəzərdən keçirilməlidir.

Cəmiyyətin icarəyə verən qismində çıxış etdiyi əməliyyat icarəsi müqavilələrin uçotu

Aktivlər əməliyyat icarəsinə verildikdə alınacaq icarə ödənişləri icarə müddəti ərzində düz xətt metodundan istifadə etməklə icarə gəliri kimi tanınır.

4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr

Cəmiyyət maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində növbəti maliyyə ili ərzində təsir göstərən təxminlər və fərziyyələr irəli sürür. Həmin təxminlər və fərziyyələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və təxminlər irəli sürür.

Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi

Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi müvafiq metodologiya, modellər və ilkin məlumatlardan istifadə etməklə aparılan əhəmiyyətli hesablamadır. Aşağıdakı komponentlər kredit zərərləri üzrə ehtiyata əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir: defolt, kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması (KRƏA), defolt ehtimalı (DE), defolta məruz qalan dəyər (DMQD), defolt baş verəcəyi halda itirilməsi gözlənilən məbləğ (DHZ), eləcə də makroiqtisadi ssenarilər. Cəmiyyət gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtimallar və faktiki kredit zərərləri arasındakı fərqlərin azaldılması məqsədilə modelləri və modellər üzrə məlumatları müntəzəm olaraq təhlil edir və təsdiqləyir.

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması ilə bağlı qiymətləndirmə aparmaq üçün Cəmiyyət hesabat və ilkin tanınma tarixlərinə maliyyə aktivləri üzrə hesablanmış müvafiq defolt risklərini müqayisə edir. Qiymətləndirmə zamanı hesabat tarixinə kredit riskinin müəyyən səviyyəsi deyil, kredit riskinin nisbətən artması nəzərdən keçirilir. Cəmiyyət əldə olunması əlavə xərc tələb etməyən dəstəkləyici və əsaslandırılmış məlumatları, o cümlədən müəyyən müştəri portfəllərinin davranış aspektləri daxil olmaqla, bir sıra amilləri nəzərə alır. Cəmiyyət defolt anına qədər kredit riskinin artması ilə bağlı davranış əlamətlərini müəyyən müəyyən edir və müvafiq proqnoz məlumatlarını fərdi maliyyə aləti və ya portfel səviyyəsində kredit riskinin qiymətləndirilməsində istifadə edir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr (davamı)

Biznes modelin qiymətləndirilməsi

Maliyyə aktivləri biznes model əsasında təsnifləşdirilir. Biznes modeli qiymətləndirərkən rəhbərlik birləşmə səviyyəsini və maliyyə alətləri üzrə portfelleri müəyyən etmək üçün mülahizələrdən istifadə etmişdir. Satış əməliyyatlarını qiymətləndirərkən Cəmiyyət onların əvvəlki dövrlərdə baş vermə tezliyini, müddətini və dəyərini, satış səbəblərini və gələcək satışlar ilə bağlı gözləntiləri nəzərə alır.

Kredit keyfiyyətinin pisləşməsinə görə potensial zərərlərin azaldılmasına yönəldilmiş satış əməliyyatları “pul axınlarının əldə edilməsi” biznes modelinə uyğun hesab edilir. Kredit riskinin idarə olunması tədbirləri ilə bağlı olmayan ödəmə müddətinə qədər həyata keçirilən digər satışlar da nadir hallarda baş verməsi və dəyərinin ayrılıqda və ya məcmu olaraq əhəmiyyətli olmaması şərtilə, “pul axınlarının əldə edilməsi” biznes modelinə uyğun hesab edilir.

Cəmiyyət satış əməliyyatlarının əhəmiyyətini satışların həcmi ilə portfelin orta müddəti ərzində biznes modeli qiymətləndirilən portfelin dəyərini müqayisə etməklə qiymətləndirir. Bundan əlavə, yalnız “stress” ssenarilərdə və ya Cəmiyyətin nəzarətində olmayan, təkrar baş verməyən və Cəmiyyət tərəfindən proqnozlaşdırıla bilməyən ayrıca hadisə ilə bağlı gözlənilən maliyyə aktivlərinin satışı biznes modelin məqsədi ilə əlaqəli olmayan satış əməliyyatı hesab olunur və müvafiq maliyyə aktivlərinin təsnifatına təsir göstərmir.

“Pul axınlarının əldə edilməsi və satılması” biznes modelində aktivlərin pul axınlarının əldə edilməsi üçün saxlanması nəzərdə tutulsa da, aktivlərin biznes modelin məqsədlərinə (likvidlik ehtiyaclarının idarə olunması, müəyyən faiz gəlirlərinin əldə edilməsi və ya maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivlərin maliyyələşdirdiyi öhdəliklərin müddəti ilə uyğunlaşdırılması) nail olmaq üçün satışı onun tərkib hissəsi hesab edilir.

Digər kateqoriyaya əsasən satış vasitəsilə mənfəət əldə etmək üçün nağd pul axınlarının reallaşdırılması məqsədilə idarə olunan maliyyə aktivləri üzrə portfeller daxildir. Bu biznes model adətən müqavilədə nəzərdə tutulan pul axınlarının əldə edilməsi ilə əlaqəlidir.

Pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri (“YƏMFÖ”) meyarına uyğunluğunun qiymətləndirilməsi

Maliyyə aktivləri üzrə pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ödənişləri meyarına uyğunluğunu müəyyən etmək üçün mülahizələrin irəli sürülməsi tələb edilir.

Cəmiyyət müqavilə üzrə nağd pul axınlarının müddətini və ya məbləğini dəyişən müqavilə şərtlərini müəyyən etmiş və nəzərdən keçirmişdir. Nağd pul axınları o halda yalnız əsas borc və faiz ödənişləri meyarına uyğun hesab edilir ki, kreditin şərtlərinə görə onu vaxtından əvvəl ödəmək mümkün olsun, vaxtından əvvəl ödənilən məbləğ əsas borcu və hesablanmış faizləri, eləcə də müqaviləyə vaxtından əvvəl xitam verilməsinə görə əsaslandırılmış əlavə kompensasiyanı özündə əks etdirdirsin. Aktiv üzrə əsas məbləğ əsas borc üzrə sonrakı ödənişlər (yəni, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə müəyyən edilmiş faizsiz ödənişləri) çıxılmaqla, ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərə bərabərdir.

Bu qaydada istisna hal olaraq standart, həmçinin qabaqcadan ödəniş elementlərinə malik olan alətlərə yalnız əsas borc və faiz ödənişləri meyarına uyğun olmaq üçün aşağıdakı şərtlərə cavab verməyə imkan yaradır: (i) aktiv müqafat və ya güzəştə verildikdə (ii) qabaqcadan ödəniş məbləği müqavilə üzrə nominal dəyərdən və hesablanmış faizlərdən, eləcə də müqaviləyə vaxtından əvvəl xitam verilməsinə görə əsaslandırılmış əlavə kompensasiyadan ibarət olduqda və (ii) ilkin tanınma zamanı vaxtından əvvəl ödəniş elementinin ədalətli dəyəri əhəmiyyətsiz olduqda.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr (davamı)

Pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri (“YƏMFÖ”) meyarına uyğunluğunun qiymətləndirilməsi (davamı)

Cəmiyyətin kredit müqavilələri makroiqtisadi və ya normativ şərtlərdəki müəyyən dəyişikliklərə cavab olaraq faiz dərəcələrinin tənzimlənməsinə imkan verir. Rəhbərliyin öz mülahizəsi və qiymətləndirməsinə görə, bank sektorundakı rəqabət və borcalanların kreditləri yenidən maliyyələşdirmək qabiliyyəti faiz dərəcələrini bazar səviyyəsindən daha yuxarı müəyyən etməsinə mane olur və buna görə də pul axınları SPPI meyarına uyğun qiymətləndirilir.

Əmlak və avadanlıqların faydalı istifadə ömrü

Rəhbərlik əmlak və avadanlıqların ehtimal olunan faydalı istifadə ömrünü və əlaqəli köhnəlmə xərclərini müəyyən edir. Bu ehtimal, Cəmiyyətin aktivlər üzrə təxmin etdiyi iqtisadi mənfəətlər üzrə proqnozlaşdırılan müddətə əsaslanır. Rəhbərlik köhnəlmə xərclərini, istifadə müddətinin, əvvəlki ehtimal olunan müddətdən daha az olduğu hallarda artırır və ya köhnəlmiş aktivləri tərk edilmiş və ya satılmışsa, bu aktivləri texniki olaraq qismən və ya bütünlüklə uçotdan silinir. Faydalı istifadə müddəti ən azı hər hesabat tarixində nəzərdən keçirilir.

İcarə müddətinin müəyyən edilməsi

16 sayılı MHBS-nin tətbiqi aktivlər və icarə öhdəliklərindən istifadə hüququna dair mülahizələr aparmağı tələb edir. İcarə müddətini təyin edərkən, Cəmiyyət yeniləmə seçimlərini həyata keçirmək üçün iqtisadi stimula yaradan bütün amilləri və halları (və ya ləğvetmə seçimlərini etməməyi) nəzərə alır. Müqavilənin icarə elementlərinə malik olub-olmadığını qiymətləndirmək də mühakimə tələb edir. İcarə öhdəliklərini hesablamaq məqsədilə istifadə olunan müvafiq diskont dərəcəsini müəyyənləşdirmək üçün təxminlərin edilməsi tələb olunur.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu

Cəmiyyət öz fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 9 sayılı MHBS-ə uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyerdə uçota alınmalıdır. Lakin, həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün fəal bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir.

Fasiləsiz fəaliyyət prinsipi

Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarını fasiləsiz fəaliyyət prinsipinə əsasən hazırlamışdır. Belə bir mülahizə irəli sürərkən rəhbərlik Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini, mövcud planları, əməliyyatların gəlirliliyini və maliyyə resurslarından istifadəni nəzərə almış və son maliyyə böhranının Cəmiyyətin gələcək əməliyyatlarına təsirini təhlil etmişdir.

Rəhbərliyin ölçü və hesabatlarına əsasən Cəmiyyət növbəti 12 ay ərzində likvidlik ehtiyaclarını tənzimləyə biləcək və buna əsasən hazırkı maliyyə hesabatları fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanmışdır.

Bank olmayan kredit təşkilatlarının prudensial tənzimlənməsi Qaydalarının 4-cü maddəsinin tələblərinə əsasən təşkilati-hüquqi formasına uyğun olaraq Cəmiyyət minimum 300,000 (üç yüz min) manat nizamnamə (şərikli) kapitalına (əmlak haqlarına) malik olmalı və fəaliyyəti dövründə müəyyən edilmiş minimum məbləğdən aşağı səviyyədə olmasına yol verməməlidir. Rəhbərlik Cəmiyyətin sonrakı dövrlərdə daha çox mənfəət əldə edəcəyinə proqnoz verir. Həmçinin, təsisçilər zərurət yarandıqı halda Cəmiyyətə maliyyə dəstəyini təmin etməyi öz öhdəliyinə götürür.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

5. Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi

Aşağıdakı yenidən işlənmiş standartlar 01 yanvar 2022-ci il tarixindən qüvvəyə minmiş, lakin Cəmiyyətə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir:

MHBS 17 “Sığorta Müqavilələri”

Qeyd edilən standart 2017-ci ildə hazırlanmışdır və MHBS 4 “Sığorta müqaviləsi”-ni əvəz etmişdir. Yeni standart sığorta müqaviləsinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması haqqında prinsipləri özündə cəmləşdirir. Cəmiyyət verdiyi sığorta müqavilələrinə, o cümlədən təkrarsığorta müqavilələrinə 17 sayılı “Sığorta Müqavilələri” adlı MHBS-ni tətbiq etməlidir. 17 sayılı MHBS 01 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Həm Müştərilərlə Müqavilələrdən Gəlir 15 sayılı MHBS, həm də 9 sayılı MHBS Maliyyə Alətləri də tətbiq olunarsa, erkən tətbiqə icazə verilir. Bu standart Şirkət üçün tətbiq edilmir.

8 sayılı MUBS-yə dəyişikliklər:

Uçot təxminlərinin müəyyən edilməsi (12 fevral 2021-ci ildə dərc olunub və 01 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). 8 sayılı MUBS-yə edilmiş dəyişiklik Cəmiyyətlərin uçot siyasətindəki dəyişiklikləri uçot təxminlərindəki dəyişikliklərdən necə fərqləndirməli olduğunu izah edir.

Mühasibat Uçotu Təxminlərinin Tərifləri – 8 sayılı MUBS-yə Dəyişikliklər – 2021-ci ilin fevral ayında 8 sayılı MUBS-yə düzəlişlər etdi və burada “mühasibat təxminlərinin” tərifini təqdim edir. Düzəlişlər mühasibat uçotu təxminlərindəki dəyişikliklər və uçot siyasətindəki dəyişikliklər və səhvlərin düzəldilməsi arasındakı fərqi aydınlaşdırır. Həmçinin, onlar mühasibat təxminlərini hazırlamaq üçün Cəmiyyətlərin ölçmə üsullarından və giriş məlumatlarından necə istifadə etdiyini aydınlaşdırır.

Düzəlişlər 01 yanvar 2023-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və həmin dövrün başlanğıcında və ya ondan sonra baş verən uçot siyasətində və uçot təxminlərindəki dəyişikliklərə tətbiq edilir. Bu fakt açıqlanana qədər erkən müraciətə icazə verilir.

Yeni uçot qaydaları

01 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün məcburi xarakter daşıyan və Cəmiyyət tərəfindən vaxtından əvvəl tətbiq edilməyən bəzi yeni standartlar və onlara dair şərhlər dərc olunmuşdur.

16 sayılı MUBS, 37 sayılı MUBS və 3 sayılı MHBS ilə bağlı məhdud məzmunlu dəyişikliklər – “Təyinatlı istifadədən əvvəl əldə edilən gəlirlər”, “Yükümlü müqavilələr” – “Müqavilənin icrası ilə bağlı xərclər”, “Konseptual Əsaslara İstinad” :

16 sayılı MUBS-yə dəyişiklik Cəmiyyətlərə aktivi təyinatı üzrə istifadəyə hazırlayarkən istehsal olunan materialların satışından əldə etdikləri gəlirlərin əsas vəsaitlərin maya dəyərindən çıxılmasını qadağan edir. Belə materialların satışından əldə olunan gəlirlər istehsal xərcləri ilə birlikdə artıq mənfəət və zərərin tərkibində tanınır. Cəmiyyət belə materialların maya dəyərini ölçmək üçün 2 sayılı MUBS-ni tətbiq edəcəkdir. Sınaqdan keçirilən aktiv təyinatı üzrə istifadəyə hələ hazır olmadığı üçün belə aktivin amortizasiyası maya dəyərinə daxil edilmir. 16 sayılı MHBS-yə dəyişiklik aktivin texniki və fiziki göstəricilərini qiymətləndirərkən Cəmiyyətin “aktivin düzgün işləməsinə sınaqacağı” da açıqlayır. Həmin aktivin maliyyə göstəriciləri bu qiymətləndirməyə aid deyil. Beləliklə, aktiv rəhbərliyin nəzərdə tutduğu kimi istismar oluna və rəhbərliyin gözlədiyi əməliyyat effektivliyi səviyyəsinə çatana qədər amortizasiya edilə bilər.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

5 Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərtlərin tətbiqi (davamı)

Yeni uçot qaydaları (davamı)

37 sayılı MUBS-yə dəyişiklik “müqavilənin icrası xərcləri” anlayışını izah edir. Dəyişikliyə müqavilənin icrası üçün birbaşa xərclərin həmin müqavilənin icrası üzrə əlavə xərclərdən ibarət olduğu; və müqavilələrin icrası ilə birbaşa əlaqəli olan digər xərclərin bölüşdürülməsi izah edilir. Dəyişiklik, həmçinin yükümlü müqavilə üçün ayrıca ehtiyat yaradılmazdan əvvəl Cəmiyyətin müqavilənin icrası üçün ayrılmış aktivlər üzrə deyil, müqaviləni yerinə yetirmək üçün istifadə etdiyi aktivlər üzrə yaranmış dəyərsizləşmə zərərini tanımasını açıqlayır.

3 sayılı MHBS Cəmiyyətlərin birləşməsi zamanı aktiv və ya öhdəliyin tərkibini müəyyənləşdirmək məqsədilə “2018-ci il Maliyyə Hesabatları üzrə Konseptual Əsaslara” istinad etmək üçün dəyişdirilmişdir. Bu dəyişikliyə əvvəl 3 sayılı MHBS-də “2001-ci il Maliyyə Hesabatları üzrə Konseptual Əsaslara” istinad edilirdi. Bundan əlavə, 3 sayılı MHBS-yə öhdəliklər və şərti öhdəliklər üçün yeni istisna əlavə edilmişdir. Bu istisna bəzi öhdəliklər və şərti öhdəliklər üçün 3 sayılı MHBS-ni tətbiq edən Cəmiyyətin “2018-ci il Maliyyə Hesabatları üzrə Konseptual Əsaslar” əvəzinə 37 sayılı MUBS və ya 21 sayılı MHBŞK-ya istinad etməsini nəzərdə tutur.

1 sayılı MUBS və MHBS-nin tətbiqi üzrə 2 sayılı praktiki tövsiyələrə dəyişikliklər: Uçot siyasəti haqqında açıqlamalar (12 fevral 2021-ci ildə dərc olunub və 01 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).

1 sayılı MUBS-yə dəyişikliklər Cəmiyyətlərdən mühüm uçot siyasəti deyil, əhəmiyyətli uçot siyasəti məlumatlarının açıqlanmasını tələb edir. Bu dəyişiklik əhəmiyyətli uçot siyasəti məlumatlarını müəyyənləşdirir. Bundan əlavə, dəyişikliyə əsasən uçot siyasəti məlumatlarının əhəmiyyətli olması o zaman gözlənilə bilər ki, belə məlumat olmadıqda maliyyə hesabatlarının istifadəçiləri maliyyə hesabatlarındakı digər əhəmiyyətli məlumatları anlama bilməsin. Dəyişiklik Cəmiyyətin maliyyə hesabatları üçün əhəmiyyətli hesab oluna bilən uçot siyasəti məlumatlarına dair nümunələr təqdim edir. Bundan başqa, 1 sayılı MUBS-yə edilən dəyişikliyə əsasən əhəmiyyətli olmayan uçot siyasəti məlumatlarının açıqlanmasına ehtiyac olmadığı qeyd olunur. Bununla birlikdə, belə məlumatlar açıqlandığı təqdirdə əhəmiyyətli uçot siyasəti məlumatlarının açıqlanmasına mane olmamalıdır. Bu dəyişikliyi dəstəkləmək məqsədilə, uçot siyasətindəki açıqlamalara əhəmiyyətlilik konsepsiyasının tətbiqi ilə bağlı təlimat əlavə etmək üçün MHBS-nin tətbiqi üzrə 2 sayılı tövsiyələrə (“Əhəmiyyətliliklə bağlı mühakimələrin yürüdülməsi”) dəyişiklik edilmişdir.

12 sayılı MUBS-yə dəyişiklik - Vahid əməliyyatdan yaranan aktiv və öhdəliklərə aid təxirə salınmış vergilər (7 may 2021-ci ildə dərc edilib və 01 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).

12 sayılı MUBS-yə dəyişiklik icarə və istismardan çıxarma öhdəlikləri kimi əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış vergilərin uçota alınması qaydasını izah edir. Müəyyən hallarda, Cəmiyyətlər aktiv və ya öhdəliklərin ilk dəfə uçota alınması zamanı təxirə salınmış verginin tanınması öhdəliyindən azad edilir. Əvvəllər bu istisnanın icarə və istismardan çıxarma öhdəliklərinə şamil edilib-edilməməsi ilə bağlı müəyyən qeyri-müəyyənlik olmuşdur, halbuki hər iki əməliyyat üçün aktiv və öhdəlik tanınır. Bu dəyişikliklər, istisnanın tətbiq edilmədiyini və Cəmiyyətlərin belə əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış vergini tanımalı olduğunu aydınlaşdırır. 12 sayılı MUBS-yə dəyişikliklər Cəmiyyətlərdən ilkin tanınma zamanı vergi bazasını artıran və azaldan bərabər məbləğdə müvəqqəti fərqlərə səbəb olan əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış vergini tanımağı tələb edir.

Yuxarıda başqa cür nəzərdə tutulmadığı hallarda, yeni standartlar və şərtlərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsiri gözlənilmir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

6. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərin qalıqları aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Kassa	9,353	9,104
Bank hesabları üzrə qalıqlar	23,587	314,756
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	32,940	323,860

7. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar

Müştərilərə verilmiş kreditlər, ilkin olaraq, Azərbaycan Respublikasının ərazisində yaşayanlar üçün nəzərdə tutulur.

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
İstehlak kreditləri	1,284,142	1,707,481
Ticarət	1,652,804	948,485
Kənd təsərrüfatı	6,754,823	5,265,458
Xidmət	1,266,665	599,334
Digər	1,184,616	2,766,994
Müştərilərə verilmiş kreditlər (Ümumi)	12,143,050	11,287,752
Gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(3,120,594)	(4,249,327)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (Xalis)	9,022,456	7,038,425
Təxirə salınmış komissiya gəliri	(194,893)	(133,943)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (Xalis)	8,827,563	6,904,482

31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il ərzində istehlak kreditləri sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərinə olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	494,040	84,011	1,129,430	1,707,481
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	1,094,494	-	-	1,094,494
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	7,596	(27)	18,015	25,584
Ödənilmiş aktivlər	(615,509)	(1,562)	(9,627)	(626,698)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(939)	939	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(4,968)	(267)	5,235	-
Digər dəyişikliklər	196,067	(82,539)	(1,030,247)	(916,719)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	1,170,781	555	112,806	1,284,142

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

7. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (davamı)

Müştərilərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2022-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(78,354)	(30,635)	(877,973)	(986,962)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(11,440)	-	-	(11,440)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	-	-	8,113	8,113
Ödənilmiş aktivlər	72,565	1,443	9,032	83,040
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	94	(94)	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	988	238	(1,226)	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(6,011)	(263)	(107,845)	(114,119)
Digər dəyişikliklər	9,440	28,837	857,256	895,533
31 dekabr 2022-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(12,718)	(474)	(112,643)	(125,835)

31 dekabr 2022-ci il tarixdə bitən il ərzində ticarət sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərinə olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – ticarət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	445,775	35,065	467,645	948,485
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	500,905	-	5,814	506,719
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	1,968	(39)	161,423	163,352
Ödənilmiş aktivlər	(565,016)	(2,283)	(99,232)	(666,531)
Birinci mərhələyə köçürmə	20,833	(1,857)	(18,976)	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(11,658)	16,192	(4,534)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(36,903)	(5,898)	42,801	-
Digər dəyişikliklər	286,679	(27,786)	441,886	700,779
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	642,583	13,394	996,827	1,652,804

Müştərilərə verilmiş kreditlər – ticarət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2022-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(53,915)	(21,386)	(367,100)	(442,401)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(11,283)	-	(2,858)	(14,141)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	-	-	8,972	8,972
Ödənilmiş aktivlər	27,080	2,278	51,277	80,635
Birinci mərhələyə köçürmə	(20,629)	1,653	18,976	-
İkinci mərhələyə köçürmə	1,734	(6,268)	4,534	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	6,457	5,249	(11,706)	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(48,673)	(7,200)	(951,877)	(1,007,750)
Digər dəyişikliklər	75,913	17,433	258,645	351,991
31 dekabr 2022-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(23,316)	(8,241)	(991,137)	(1,022,694)

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

7. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (davamı)

31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il ərzində kənd təsərrüfatı sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – kənd təsərrüfatı	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	5,005,832	81,505	178,121	5,265,458
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	5,407,235	-	-	5,407,235
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	24,775	43	29,377	54,195
Ödənilmiş aktivlər	(4,660,636)	(19,790)	(101,502)	(4,781,928)
Birinci mərhələyə köçürmə	28,478	(7,657)	(20,821)	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(25,795)	34,317	(8,522)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(30,056)	(23,510)	53,566	-
Digər dəyişikliklər	424,748	(43,332)	428,447	809,863
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	6,174,581	21,576	558,666	6,754,823

Müştərilərə verilmiş kreditlər – kənd təsərrüfatı	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2022-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(682,150)	(35,490)	(139,825)	(857,465)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(56,692)	-	-	(56,692)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	(7,594)	-	12,087	4,493
Ödənilmiş aktivlər	159,778	15,236	52,287	227,301
Birinci mərhələyə köçürmə	(27,636)	6,815	20,821	-
İkinci mərhələyə köçürmə	5,108	(13,630)	8,522	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	9,737	20,924	(30,661)	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(67,047)	(22,351)	(516,198)	(605,596)
Digər dəyişikliklər	553,887	14,070	39,691	607,648
31 dekabr 2022-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(112,609)	(14,426)	(553,276)	(680,311)

31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il ərzində xidmət sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – xidmət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	324,369	15,622	259,343	599,334
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	508,493	5,047	-	513,540
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	10,671	139	80,195	91,005
Ödənilmiş aktivlər	(356,330)	(5,799)	(87,087)	(449,216)
Birinci mərhələyə köçürmə	27,315	(10,353)	(16,962)	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(16,003)	16,487	(484)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(27,238)	(3,498)	30,736	-
Digər dəyişikliklər	204,651	(1,838)	309,189	512,002
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	675,928	15,807	574,930	1,266,665

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

7. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (davamı)

Müştərilərə verilmiş kreditlər – xidmət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2022-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(37,837)	(9,364)	(202,026)	(249,227)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(41,022)	(1,581)	-	(42,603)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	-	-	13,910	13,910
Ödənilmiş aktivlər	25,072	6,576	36,772	68,420
Birinci mərhələyə köçürmə	(26,176)	9,214	16,962	-
İkinci mərhələyə köçürmə	4,746	(5,230)	484	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	8,066	3,113	(11,179)	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(43,326)	(3,871)	(548,744)	(595,941)
Digər dəyişikliklər	50,129	(7,227)	123,769	166,671
31 dekabr 2022-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(60,348)	(8,370)	(570,052)	(638,770)

31 dekabr 2022-ci il tarixdə bitən il ərzində digər sektorlara aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərinə olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – digər	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	583,572	940,288	1,243,134	2,766,994
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	386,267	-	-	386,267
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	2,501	9	118,403	120,913
Ödənilmiş aktivlər	(405,099)	(14,878)	(56,313)	(476,290)
Birinci mərhələyə köçürmə	26,949	(4,103)	(22,846)	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(8,409)	10,967	(2,558)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(12,447)	(18,395)	30,842	-
Digər dəyişikliklər	(16,105)	(906,320)	(690,843)	(1,613,268)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	557,229	7,568	619,819	1,184,616

Müştərilərə verilmiş kreditlər – digər	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2022-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(59,152)	(705,160)	(948,960)	(1,713,272)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(15,158)	-	-	(15,158)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	-	-	10,872	10,872
Ödənilmiş aktivlər	26,631	15,354	24,123	66,108
Birinci mərhələyə köçürmə	(26,498)	3,652	22,846	-
İkinci mərhələyə köçürmə	2,169	(4,727)	2,558	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	5,224	16,372	(21,596)	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(27,442)	(15,115)	(593,953)	(636,510)
Digər dəyişikliklər	61,682	684,954	888,340	1,634,976
31 dekabr 2022-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(32,544)	(4,670)	(615,770)	(652,984)

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

7. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (davamı)

31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il ərzində istehlak kreditlərinə aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	3,855,610	263,975	1,098,472	5,218,057
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	81,079	-	-	81,079
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	(5,879)	(3,641)	65,750	56,230
Ödənilmiş aktivlər	(3,300,239)	(198,349)	(149,297)	(3,647,885)
Birinci mərhələyə köçürmə	7,209	(7,113)	(96)	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(31,278)	54,372	(23,094)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(112,462)	(25,233)	137,695	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	494,040	84,011	1,129,430	1,707,481

Müştərilərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2021-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(1,038,603)	(126,606)	(756,986)	(1,922,195)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(10,183)	-	-	(10,183)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	1,030	1,418	(50,357)	(47,909)
Diskontun qaytarılması	(23,848)	(2,918)	(12,272)	(39,038)
Ödənilmiş aktivlər	1,351,767	155,625	141,632	1,649,024
Birinci mərhələyə köçürmə	(1,095)	1,077	18	-
İkinci mərhələyə köçürmə	10,964	(17,758)	6,794	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	16,295	18,668	(34,963)	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(384,681)	(60,141)	(171,839)	(616,661)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(78,354)	(30,635)	(877,973)	(986,962)

31 dekabr 2021-ci il tarixdə bitən il ərzində ticarət sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – ticarət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	105,149	11,347	596,062	712,558
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	579,480	-	-	579,480
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	4,088	4	(30,459)	(26,367)
Ödənilmiş aktivlər	(242,942)	(6,692)	(67,552)	(317,186)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	-	30,406	(30,406)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	445,775	35,065	467,645	948,485

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

7. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (davamı)

Müştərilərə verilmiş kreditlər – ticarət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2021-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(3,244)	(6,618)	(446,987)	(456,849)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(56,206)	-	-	(56,206)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	(495)	(2)	23,911	23,414
Diskontun qaytarılması	(71)	(123)	(31)	(225)
Ödənilmiş aktivlər	94,199	747	25,212	120,158
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	-	(19,095)	19,095	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(88,098)	3,705	11,700	(72,693)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(53,915)	(21,386)	(367,100)	(442,401)

31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il ərzində kənd təsərrüfatı sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – kənd təsərrüfatı	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	173,393	3,935	334,881	512,209
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	6,615,940	-	-	6,615,940
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	53,268	744	(5,768)	48,244
Ödənilmiş aktivlər	(1,637,401)	(22,819)	(250,715)	(1,910,935)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(72,439)	104,993	(32,554)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(126,929)	(5,348)	132,277	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	5,005,832	81,505	178,121	5,265,458

Müştərilərə verilmiş kreditlər – kənd təsərrüfatı	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2021-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(991)	(2,385)	(250,688)	(254,064)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(716,998)	-	-	(716,998)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	(7,274)	(325)	4,528	(3,071)
Diskontun qaytarılması	(21)	(56)	(72)	(149)
Ödənilmiş aktivlər	398,806	32,781	14,697	446,284
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	-	(642)	642	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(355,672)	(64,863)	91,068	(329,467)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(682,150)	(35,490)	(139,825)	(857,465)

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

7. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (davamı)

31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il ərzində xidmət sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – xidmət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	17,308	2,510	301,072	320,890
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	451,243	-	-	451,243
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	3,133	-	(5,538)	(2,405)
Ödənilmiş aktivlər	(118,441)	(3,949)	(45,286)	(167,676)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(11,295)	22,409	(11,114)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(17,579)	(5,348)	22,927	-
Silinən aktivlər	-	-	(2,718)	(2,718)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	324,369	15,622	259,343	599,334

Müştərilərə verilmiş kreditlər – xidmət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2021-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(533)	(1,883)	(225,045)	(227,461)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(46,157)	-	-	(46,157)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	(365)	-	4,389	4,024
Diskontun qaytarılması	(11)	-	(79)	(90)
Ödənilmiş aktivlər	26,226	2,653	30,760	59,639
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	5,845	(12,835)	6,990	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	9,352	2,103	(11,455)	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(32,194)	598	(9,521)	(41,117)
Silinən aktivlər	-	-	1,935	1,935
31 dekabr 2021-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(37,837)	(9,364)	(202,026)	(249,227)

31 dekabr 2021-ci il tarixdə bitən il ərzində digər sektorlara aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – digər	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	59,914	2,230,498	460,553	2,750,965
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	807,870	-	-	807,870
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	5,773	(1,386)	1,392	5,779
Ödənilmiş aktivlər	(290,051)	(427,113)	(80,456)	(797,620)
Birinci mərhələyə köçürmə	4,120	(352)	(3,768)	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(3,729)	31,038	(27,309)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(325)	(892,397)	892,722	-
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	583,572	940,288	1,243,134	2,766,994

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

7. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (davamı)

Müştərilərə verilmiş kreditlər – digər	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
01 yanvar 2021-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(154)	(1,603,972)	(332,480)	(1,936,606)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(59,741)	-	-	(59,741)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	(578)	1,232	(882)	(228)
Diskontun qaytarılması	(3)	(1,377)	(525)	(1,905)
Ödənilmiş aktivlər	82,384	648,806	141,837	873,027
Birinci mərhələyə köçürmə	(459)	47	412	-
İkinci mərhələyə köçürmə	381	(20,439)	20,058	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	255	680,010	(680,265)	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(81,237)	(409,467)	(97,115)	(587,819)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(59,152)	(705,160)	(948,960)	(1,713,272)

31 dekabr 2022-ci il və 31 dekabr 2021-ci il tarixlərinə qalığı olan bütün kreditlər (müştərilərə verilmiş kreditlərin 100% i) bölgə üzrə mütləq coğrafi konsentrasiya təşkil edərək, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən fiziki şəxslərə verilmişdir.

31 dekabr 2022-ci il və 31 dekabr 2021-ci il tarixlərinə kreditlər üzrə maksimal risk müvafiq olaraq 3,120,594 AZN və 4,249,327 AZN təşkil etmişdir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Əmlak və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər

Əsas vəsaitlərin balans dəyərindəki hərəkət aşağıdakı kimidir:

	Kompüter və rabitə avadanlıqlar	Mebel və qurğular	Cəmi əmlak və avadanlıqlar	Qeyri-maddi aktivlər (kompüter proqramı təminatı və lisenziyalar)	Cəmi
İlkin dəyəri					
31 dekabr 2020-ci il	29,906	-	29,906	32,380	62,286
Əlavələr	-	4,623	4,623	-	4,623
31 dekabr 2021-ci il	29,906	4,623	34,529	32,380	66,909
Əlavələr	-	-	-	-	-
31 dekabr 2022-ci il	29,906	4,623	34,529	32,380	66,909
Yığılmış amortizasiya					
31 dekabr 2020-ci il	(20,041)	-	(20,041)	(26,141)	(46,182)
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	(9,865)	(368)	(10,233)	(2,248)	(12,481)
31 dekabr 2021-ci il	(29,906)	(368)	(30,274)	(28,389)	(58,663)
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	-	(1,156)	(1,156)	(2,248)	(3,404)
31 dekabr 2022-ci il	(29,906)	(1,524)	(31,430)	(30,637)	(62,067)
Xalis qalıq dəyəri					
31 dekabr 2020-ci il	9,865	-	9,865	6,239	16,104
31 dekabr 2021-ci il	-	4,255	4,255	3,991	8,246
31 dekabr 2022-ci il	-	3,099	3,099	1,743	4,842

31 dekabr 2022-ci il və 31 dekabr 2021-ci il tarixlərinə, hər hansı bir əmlak və ya avadanlıq alınmış borclar üçün girov olaraq qoyulmamışdır.

31 dekabr 2022-ci il tarixinə ilkin dəyəri 39,812 AZN olan əmlak və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin xalis qalıq dəyəri sıfıra bərabərdir. (2021-ci il: 39,812 AZN)

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

9. Aktivdən istifadə hüququ və icarə öhdəlikləri

Cəmiyyət on üç ədəd ofis sahəsi icarəyə götürür. İcarə müqavilələrinə icarə müddətinin uzadılması və ləğv edilməsi hüquqları daxil edilmişdir. Bu hüquqlar Cəmiyyətin fəaliyyətində istifadə olunan aktivlərin idarə olunmasında əməliyyat çevikliyinin artırılması üçün tətbiq olunur. İcarə müddətinin uzadılma və ləğvetmə hüquqlarının əksəriyyəti Cəmiyyət və müvafiq icarəyə verən tərəfindən icra edilə bilər.

Aktivdən istifadə hüququ icarə predmeti olan aktivlərin növünə görə təhlil aşağıda göstərilir:

	Ofis sahələri
01 yanvar 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	-
İl üzrə əlavələr	348,008
Aktivdən istifadə hüququ üzrə köhnəlmə xərci	(125,908)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	222,100

İlin əvvəli və ilin sonuna icarə öhdəlikləri məbləğinin maliyyələşdirmə fəaliyyətində müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklərlə uyğunlaşdırılması aşağıdakı göstərilir:

	Ofis sahələri
01 yanvar 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	-
İl üzrə əlavələr	348,008
İcarə öhdəlikləri üzrə hesablanan faiz xərci	24,813
İcarə öhdəlikləri üzrə hesablanan faiz xərcinin ödənilməsi	(24,813)
İcarə öhdəlikləri üzrə əsas məbləğin ödənilməsi	(116,708)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	231,300

Tanınmış icarə öhdəlikləri ödəniş müddəti üzrə aşağıdakı kimi təsnif edilir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Qısamüddətli hissə	138,313	-
Uzunmüddətli hissə	92,987	-
Cəmi icarə öhdəlikləri	231,300	-

10. Digər aktivlər

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Kredit ödənişi əməliyyatçısından alınacaq vəsaitlər	187,681	142,458
İşçilərə ödənilmiş avanslar	41,085	36,152
Xidmətlər üçün avans ödənişləri	3,476	3,330
Cəmi digər aktivlər	232,242	181,940

11. Müddətli borc öhdəlikləri

	Alınma tarixi	Son ödəmə tarixi	Kreditin məbləği	Faiz dərəcəsi	31 dekabr 2022	31 dekabr 2021
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı	19.12.2019	31.12.2024	1,658,272 AZN	0.10%	748,829	1,341,957
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı	25.02.2020	31.12.2025	830,790 AZN	0.10%	375,018	288,799
Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi	20.12.2020	10.01.2023	200,000 AZN	2.5%	1,855	52,085
Cəmi müddətli borc öhdəlikləri					1,125,702	1,682,841

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

11. Müddətli borc öhdəlikləri (davamı)

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 28 fevral 2019-cu il tarixli fərmanına əsasən, 20 iyul 2019-cu il tarixində Cəmiyyət və ARMB arasında müqavilə imzalanmışdır. Müqavilənin şərtinə əsasən, 1 yanvar 2012-ci il tarixindən Fərmanın imzalandığı tarixədək götürülmüş və 360 gündən çox gecikməsi olan və 10,000 ABŞ Dolları və ya 17,000 AZN qalıq məbləği olan kreditlərin restrukturizasiyası üçün ARMB Cəmiyyətə 0.1%-lə 5 illik, dövlət təminatlı kredit vermişdir.

ARMB 19 dekabr 2019-cu il tarixində 1,658,272 AZN məbləğində ilk tranşı və 25 fevral 2020-ci il tarixində 830,790 AZN məbləğində ikinci tranşı Cəmiyyətə ötürmüşdür. Borc alınmış vəsait maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda banklararası bazarda 5 illik kreditlər üçün faiz dərəcəsi olan 7.18%-i əsas götürməklə amortizasiya edilmiş dəyər metodu ilə tanınmışdır. Amortizasiya edilmiş metodla bağlı yaranan gəlirlər 19 sayılı Qeyddə açıqlanmışdır.

Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı yanında kənd təsərrüfatı sahəsində güzəştli kreditlərin və təminatların verilməsi üzrə fəaliyyət göstərən qurumdur. Agentlik və Cəmiyyət arasında bağlanmış 20 dekabr 2020-ci il tarixli müqaviləyə əsasən Cəmiyyətə 200,000 AZN məbləğində kredit xətti açılmışdır. Cəmiyyət kredit xəttindən əvvəlcədən müəyyən edilmiş kriteriyalara uyğun gələn aqrar sektorda fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinə və ya ailə kəndli təsərrüfatlarına kredit verilməsi üçün istifadə edir.

Aşağıda göstərilən cədvəldə borc öhdəliklərinin əvvələ və qalıq balansına təsir edən pul vəsaitlərinin hərəkəti və hesablanmış əməliyyatlar üzrə dəyişikliklər təsvir edilmişdir:

	2022-ci il	2021-ci il
01 yanvar tarixinə	1,682,841	4,145,534
Pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Alınmış borc vəsaitləri	-	-
Ödənilmiş əsas məbləğ	(672,356)	(2,640,328)
Ödənilmiş faiz xərci	(2,402)	(66,372)
Hesablanmış əməliyyatlar üzrə dəyişiklik		
Faiz xərci	117,619	244,007
31 dekabr tarixinə	1,125,702	1,682,841

12. Buraxılmış qiymətli kağızlar

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
İstiqrazlar	1,000,000	-
Hesablanmış ödəniləcək faizlər	10,000	-
Cəmi buraxılmış qiymətli kağızları	1,010,000	-

29 iyul 2022-ci il tarixində Cəmiyyət 1,000,000 AZN məbləğində hər birinin nominal dəyəri 100 AZN olan 10,000 ədəd faizli təmin edilməmiş istiqrazlar buraxmışdır. Emissiya ediləcək istiqrazlar “Bakı Fond Birjası” QSC-də yerləşdirilib və Azərbaycan Respublikası Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsində AZ2001024820 dövlət qeydiyyat nömrəsi ilə qeydiyyata alınmışdır. İstiqrazlar üzrə əsas məbləğin ödənişi 24 ay tədavi müddətinin sonunda həyata keçiriləcək və illik faiz dərəcəsi isə 12% olmaqla, hər bir təqvim ayından bir ödəniləcəkdir. İstiqrazların yerləşdirilməsi üzrə anderrayter “AzFinance” QSC investisiya şirkətidir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

13. Digər öhdəliklər

Digər öhdəliklər aşağıda qeyd olunmuşdur:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
İşçilər qarşısında öhdəliklər	252,873	217,601
İşçilər üçün nəzərdə tutulmuş mükafat öhdəlikləri	136,657	136,657
Artıq ödəmələr üzrə yaradılmış öhdəliklər	39,037	36,047
DSMF üzrə öhdəliklər	24,343	18,955
Hesablanmış peşəkar xidmət haqqları üzrə xərclər	18,577	6,910
Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər üzrə öhdəliklər	13,333	59,177
Digər öhdəliklər	41,082	40,929
Cəmi digər öhdəliklər	525,902	516,276

14. Əlavə kapital

Oksfam Böyük Britaniya 2003-cü və 2004-cü illər ərzində nizamnamə kapitalına müvafiq olaraq 330,000 AZN və 121,748 AZN məbləğində əlavələr etmişdir. 31 dekabr 2022-ci il tarixində əlavə kapitalın miqdarı 451,748 AZN təşkil etmişdir (31 dekabr 2021: 451,748 AZN).

15. Faiz gəlirləri və xərcləri

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
Effektiv faiz metodu ilə hesablanmış faiz gəlirləri		
-Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə	2,395,514	1,919,325
Cəmi effektiv faiz metodu ilə hesablanmış faiz gəlirləri	2,395,514	1,919,325
Faiz xərcləri		
-Müddətli borc öhdəlikləri üzrə	(117,619)	(244,007)
-Buraxılmış borc qiymətli kağızlar üzrə	(50,000)	-
-İcarə öhdəlikləri üzrə	(24,813)	-
Cəmi faiz xərcləri	(192,432)	(244,007)
Xalis faiz gəlirləri	2,203,082	1,675,318

16. Haqq və komissiya xərcləri

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
Haqq və komissiya xərcləri		
MZƏD kateqoriyasına təsnifləşdirilməyən maliyyə alətləri üzrə haqq və komissiya xərcləri:		
- Bank əməliyyatları	(116,612)	(117,566)
- Ödəmə məntəqələrindəki əməliyyatlar	(77,183)	-
- Buraxılmış borc qiymətli kağızlar üzrə əməliyyatlar	(29,099)	-
- Digər	(1,384)	(862)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(224,278)	(118,428)

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

17. Ümumi və inzibati xərclər

Ümumi və inzibati xərcləri aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	(1,495,595)	(1,350,413)
Aktivdən istifadə hüququ üzrə köhnəlmə xərcləri	(125,908)	-
Peşəkar və hüquqi xidmətlər üzrə xərclər	(87,431)	(98,797)
Ezamiyyət xərcləri	(47,777)	(39,579)
Ofis xərcləri	(43,670)	(65,740)
Proqram təminatı ilə bağlı xərclər	(40,034)	(56,081)
Rabitə xərcləri	(28,755)	(31,645)
Qısamüddətli icarə xərcləri	(23,546)	(145,196)
Nəqliyyat xərcləri	(18,733)	(31,311)
Kommunal xərclər	(11,882)	(10,430)
Təhlükəsizlik xərcləri	(5,498)	(4,939)
Reklam xərcləri	(4,529)	(6,044)
Qeyri-maddi aktivlər üzrə köhnəlmə xərcləri	(2,248)	(2,248)
Əvəzləşdirilməyən ƏDV üzrə xərclər	(1,440)	-
Əmlak və avadanlıqlar üzrə köhnəlmə xərcləri	(1,156)	(368)
Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər üzrə xərclər	(101)	-
Üzvlük haqqı xərcləri	-	(3,500)
Təmir və saxlanma xərcləri	-	(3,147)
Digər xərclər	(10,714)	(3,792)
Cəmi ümumi və inzibati xərclər	(1,949,017)	(1,853,230)

31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə işçi heyəti üzrə xərclərə 206,544 AZN məbləğində sosial sığorta ödənişləri daxildir (2021: 179,001 AZN).

18. Mənfəət vergisi

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
Cari vergi xərcləri	(19,090)	-
Təxirə salınmış vergi (xərci)/faydası	(70,100)	20,896
İl üzrə mənfəət vergisi (xərci)/faydası	(89,190)	20,896

Gözlənilən və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin tutuşdurulması aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə
MHBS-na əsasən vergidən əvvəlki mənfəət	1,158,843	222,750
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş vergi dərəcəsinə əsasən hesablanmış mənfəət vergisi xərci (20%)	(231,769)	(44,550)
Vergi məqsədləri üçün çıxılmayan xərclər və ya vergidən azad edilməyən gəlirlərin vergi effekti:		
Vergiə cəlb edilməyən gəlirlər	142,579	65,446
Gəlirdən çıxılmayan xərclər	-	-
İl üzrə mənfəət vergisi (xərci)/faydası	(89,190)	20,896

MHBS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədilə aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir. Bu müvəqqəti fərqlər üzrə hərəkətlərin vergi təsiri 20% dərəcəsinə qeydə alınır.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

18. Mənfəət vergisi (davamı)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi. Təxirə salınmış mənfəət vergisi MHBS-ə uyğun maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədilə uçota alınmış aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə yerli vergi qanunvericiliyinə əsasən uçota alınmış belə məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlərin təsirini əks etdirir. Təxirə salınmış mənfəət vergisi, öhdəlik metoduna əsasən 20% dərəcəsi ilə bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərində tamamlanan il üzrə bu müvəqqəti fərqlərdəki hərəkətlərin vergi təsiri aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2021-ci il	Gəlir və xərc hesabatında (xərc)/gəlir kimi yazılmışdır	31 dekabr 2022-ci il
Vergi bazasını artıran/(azaldan) müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri:			
Müştərilərə verilmiş kreditlər	186,849	(145,713)	41,136
Əmlak və avadanlıqlar	1,275	(1,275)	-
Qeyri-maddi aktivlər	2,950	(2,500)	450
Aktivdən istifadə hüququ	-	(44,420)	(44,420)
İcarə öhdəlikləri	-	46,260	46,260
Müddətli borc öhdəlikləri	39,281	(16,210)	23,071
Digər öhdəliklər	(77,758)	93,758	16,000
Xalis təxirə salınmış vergi aktivi	152,597	(70,100)	82,497

19. Digər xərclər

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
ARMB-dən alınmış kreditin amortizasiya edilmiş dəyər də tanınması ilə bağlı yaranan xərc	(160)	(4,049)
Bərpa olunmuş kreditlər	-	(12,817)
Digər xərclər	-	(9,865)
Cəmi digər xərclər	(160)	(26,731)

20. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər

ARMB-in tələblərinə uyğunluq

Cəmiyyət Bank Olmayan Kredit Təşkilatları və digər normativ aktlar haqqında qanuna uyğun olaraq, ARMB tərəfindən müəyyən olunmuş qayda və tələblərə riayət etməlidir. Cəmiyyət, ARMB tərəfindən 31 dekabr 2022-ci il və 31 dekabr 2021-ci il tarixlərinə müəyyən olunmuş qayda və tələblərə riayət etmişdir.

Kapital qoyuluşları üzrə öhdəliklər

31 dekabr 2022-ci il və 31 dekabr 2021-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin kapital qoyuluşları və ya xərclər üzrə hər hansı bir mühüm öhdəliyi olmamışdır.

Məhkəmə proseduraları

Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər tərəfindən Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülür. Cəmiyyətin rəhbərliyi hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün heç bir ehtiyat yaradılmamışdır.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər (davamı)

Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycan vergi qanunvericiliyindəki müddəalara bəzən müxtəlif şərtlər və dəyişikliklər edilir və bu dəyişikliklər müxtəlif mənalarda şərh edilə bilər və nəticədə Azərbaycan vergi orqanları bu müddəaları özləri hesab etdikləri kimi şərh edə bilərlər. Praktikada, Azərbaycan vergi orqanları belə hallarda adətən vergi ödəyicilərinin əleyhinə qərar çıxarırlar ki, nəticədə vergi ödəyiciləri öz hüquqlarını məhkəmə vasitəsilə müdafiə etməyə məcbur olurlar.

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan vergi orqanları məhkəmə orqanları tərəfindən təqdim edilmiş “haqsız vergi qazancı”, “əməliyyatın əsas kommertiya məqsədi” konsepsiyalarından və “əməliyyatın kommertiya mahiyyəti/(məqsədi)” kriteriyasından istifadə edə bilərlər.

Belə qeyri-müəyyənliklər, əsasən maliyyə alətlərinin/derivativlərin və transfer qiymətini təyin etmək məqsədilə əməliyyatın bazar qiymətinin istifadə edilməsi zamanı vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq şərhinə aid edilə bilər. Bu hallar eləcə də kreditlər üzrə ehtiyatların yaradılması zamanı yaranan müvəqqəti fərqlərin və bunun vergi öhdəliyinə təsirinin vergi orqanları tərəfindən mənfəət vergisi bazasının bilərəkdən azaldılması kimi şərh edilməsinə aid edilə bilər. Rəhbərlik əmindir ki, bütün lazımi vergilər hesablanmış, öhdəliklər yaradılmışdır və ona görə də əlavə vergi ehtiyatının yaradılmasına ehtiyac yoxdur.

Ümumiyyətlə, vergi ödəyicilərinin audit tarixindən əvvəlki üç ilə aid maliyyə təsərrüfat fəaliyyəti vergi orqanları tərəfindən yoxlanıla bilər. Bundan əlavə, vergi yoxlamaları başa çatdıqda belə aparılmış yoxlamaların daha yüksək vergi orqanları tərəfindən yoxlanılması ehtimalı da istisna edilmir.

Həmçinin, Azərbaycan Konstitusiyası Məhkəməsinin qərarının müddəalarına əsasən vergi yoxlamasının əhatə etdiyi üç illik limit, məhkəmənin qərarına əsasən vergi ödəyicisinin vergi orqanlarını bilərəkdən yanlış yönləndirdiyi və onlara yanlış yönləndirici məlumatlar verdiyi hallarda uzadıla bilər.

21. Əlaqəli tərəflərlə bağlı əməliyyatlar

BMUS 24 “Əlaqəli Tərəflərlə bağlı Qeydlər” standartının tələblərinə əsasən əlaqəli tərəflər və ya əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakılardan ibarətdir:

- (a) Cəmiyyətin birbaşa, dolayısı yolla və ya hər hansı bir üçüncü tərəf vasitəsilə nəzarət etdiyi, nəzarətində olduğu və ya bərabər nəzarət altında olduğu tərəflər (buraya ana şirkətlər, törəmə müəssisələr, eyni səviyyədə olan törəmə müəssisələr aiddir); Cəmiyyətin fəaliyyətində marağı və bu fəaliyyətə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmək imkanı olan şəxslər; və Cəmiyyətin fəaliyyətinə orta q nəzarət həyata keçirən şəxslər;
- (b) Assosiasiya edilmiş müəssisələr – Cəmiyyət tərəfindən fəaliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərilə biləcək, lakin törəmə və ya birgə müəssisə olmayan tərəflər;
- (c) Cəmiyyətin tərəf kimi çıxış etdiyi birgə müəssisələr;
- (ç) Cəmiyyətin və ya ana şirkətin idarə heyətinin üzvləri;
- (ç) (a) və ya (c) bəndlərində göstərilən şəxslərin yaxın ailə üzvləri;
- (d) (c) və ya (ç) bəndlərində göstərilən şəxslər tərəfindən birbaşa və ya dolayısı yolla səsvermə hüquqlarının əhəmiyyətli hissəsini əlində cəmləşdirən nəzarətdə olan tərəflər, müəssisələr və birgə müəssisələr aiddir; və ya
- (e) İş müddəti bitdikdən sonra Cəmiyyətin keçmiş işçiləri və ya Cəmiyyətin əlaqəli olduğu şəxs tərəfindən alınacaq mükafatlar.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Əlaqəli tərəflərlə bağlı əməliyyatlar (davamı)

Ehtimal edilən hər hansı bir əlaqəli tərəfi nəzərə alarkən, əlaqənin təkə hüquqi formasına deyil həmçinin mahiyyətinə diqqət yetirilir. Cəmiyyət və digər əlaqəli tərəflər arasındakı əməliyyatların təfərrüatları aşağıda qeyd edilmişdir:

	31 dekabr 2022-ci il		31 dekabr 2021-ci il	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Digər öhdəliklər		525,902		516,276
- Cəmiyyətin rəhbər işçiləri	25,939		7,215	

31 dekabr 2022-ci il və 31 dekabr 2021-ci il tarixlərində tamamlanan illər üzrə məcmu gəlir hesabatına aşağıdakı əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar daxildir:

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə		31 dekabr 2021-ci il tarixində bitən il üzrə	
	Əlaqəli tərəflərlə olan əməliyyatlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə olan əməliyyatlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Ümumi və inzibati xərclər		1,949,017		1,853,230
- Cəmiyyətin rəhbər işçiləri	113,667		100,180	

22. Kapitalın idarə olunması

Cəmiyyət borc və kapital qalıqlarını optimallaşdıraraq səhmdarların gəlirini artırmaq şərtilə gələcəkdə fəaliyyətinin davamlılıq prinsipinə uyğun olması üçün çalışır. Cəmiyyət hər hansı tənzimləmə və ya nəzarət orqanı tərəfindən kapital adekvatlığı monitorinqinə tabe deyil. ARMB-nin yeganə tələbi minimum 300,000 AZN həcmində nizamnamə kapitalının olmasıdır. Cəmiyyətin kapital strukturu kapital dəyişiklikləri haqqında hesabatda qeyd olunan nizamnamə kapitalı, bölüşdürülməmiş mənfəət və yenidən qiymətləndirmə üzrə artımdan ibarətdir. İdarə Heyəti kapital strukturunu yarım illik əsasda nəzərdən keçirir. Cəmiyyət ümumi kapital strukturunu İdarə Heyətinin tövsiyəsinə əsasən dividendlərin verilməsi və ya yeni səhmlərin buraxılması yolu ilə artırır.

23. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Cəmiyyət müəyyən qiymətləndirmə üsulları ilə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini açıqlamaq üçün aşağıdakı qiymətləndirmə səviyyələrindən istifadə edir:

- 1-ci səviyyə: Fəal bazarda eyni bir alət üçün aktiv bazar qiymətləri (nizamlanmamış)
- 2-ci səviyyə: Birbaşa (yəni qiymətlər kimi), ya da bilavasitə (yəni qiymətlərdən törəyən) müşahidə oluna bilən, 1-ci səviyyəyə daxil edilmiş kotirovka olunan qiymətdən başqa digər ilkin göstəricilər. Bu kateqoriyaya aşağıdakı amillərdən istifadə etməklə qiymətləndirilən alətlər daxildir: analoji alətlər üçün fəal bazarda tətbiq edilən bazar qiymətləri; analoji alətlər üzrə kifayət qədər fəal hesab olunmayan bazarlarda tətbiq edilən qiymətlər; və ya bütün əhəmiyyətli ilkin göstəricilərin birbaşa, yaxud dolayısı ilə bazar məlumatlarından müşahidə oluna bildiyi sair qiymətləndirmə üsulları.
- 3-cü səviyyə: ilkin göstəricilər müşahidə oluna bilmir. Bu kateqoriyaya aid edilən alətlərin qiymətləndirmə metoduna müşahidə edilə bilən məlumata əsaslanmayan ilkin göstəricilər daxildir və müşahidə edilə bilməyən ilkin göstəricilər həmin alətin qiymətləndirilməsində əhəmiyyətli təsirə malikdir. Bu kateqoriyaya oxşar alətlər üçün kotirovka olunan qiymətlər əsasında qiymətləndirilən alətlər daxildir və bu zaman alətlər arasında fərqi əks etdirmək üçün mühüm müşahidə olunmayan tənzimləmələr və ya mülahizələr tələb olunur.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

23. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin 31 dekabr 2022-ci il tarixinə təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir:

	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	32,940	-	-	32,940
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	-	-	8,827,563	8,827,563
Digər aktivlər	-	-	187,681	187,681
Cəmi maliyyə aktivləri	32,940	-	9,015,244	9,048,184
Maliyyə öhdəlikləri				
Müddətli borc öhdəlikləri	-	-	1,125,702	1,125,702
Buraxılmış qiymətli kağızlar	-	1,010,000	-	1,010,000
İcarə öhdəlikləri	-	-	231,300	231,300
Digər öhdəliklər	-	-	98,696	98,696
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	-	1,010,000	1,455,698	2,465,698

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin 31 dekabr 2021-ci il tarixinə təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir:

	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	314,756	-	-	314,756
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	6,904,482	6,904,482
Digər aktivlər	-	-	142,458	142,458
Cəmi maliyyə aktivləri	314,756	-	7,046,940	7,361,696
Maliyyə öhdəlikləri				
Müddətli borc öhdəlikləri	-	-	1,682,841	1,682,841
Digər öhdəliklər	-	-	6,910	6,910
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	-	-	1,689,751	1,689,751

Ədalətli dəyəri qalıq dəyərinə yaxın olan aktivlər və öhdəliklər

Likvid və ya ödəmə dövrü qısamüddətli (üç aydan daha az) olan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri üzrə hesab edilir ki, qalıq dəyərləri ədalətli dəyərlərinə yaxındır. Bu fərziyyə həmçinin xüsusi ödəmə müddəti və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri olmadan, depozitlərə də tətbiq edilir.

Sabit və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri

Fəal bazar qiyməti olan borc alətləri üzrə ədalətli dəyər təyin edilmiş bazar qiymətləri əsasında müəyyən edilir. Fəal bazar qiyməti olmayan borc alətlərinin ədalətli dəyəri, hal-hazırda oxşar şərtlər, kredit riski və qalan ödəmə müddəti üzrə borc üçün mövcud olan dərəcələr istifadə etməklə pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti azaldılmaqla qiymətləndirilir.

24. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi

Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün risklərin idarə edilməsi əməliyyatların mühüm elementini təşkil edir. Cəmiyyətin əməliyyatlarına təsir göstərəcək əsas risklər aşağıdakılardan ibarətdir:

- Kredit riski
- Likvidlik riski
- Bazar riski

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Cəmiyyətin rəhbərliyi anlayır ki, səmərəli risklərin idarə olunması sisteminə malik olmaq vacib şərtidir. Bu məqsədlə, Cəmiyyət rəhbərliyi risk idarəetmə qrupu yaratmışdır. Bu qrupun əsas məqsədi Cəmiyyəti ehtimal edilən risklərə qarşı qorumaq və ona qarşıda qoyulan hədəflərə çatmaq imkanı yaratmaqdır. Risklərin idarə olunması qrupu vasitəsilə Cəmiyyətin rəhbərliyi, aşağıdakı risklərin idarə olunmasına nəzarət edir:

Kredit riski

Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparan bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Cəmiyyətin qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

GKZ hesablamalarının mexanizmi aşağıdakı təsvir olunur və əsas elementləri bunlardır:

DE	Defolt ehtimalı müəyyən vaxt civarında defoltun mümkünlüyünün qiymətləndirilməsidir. Defolt, təhlil edilən müddət ərzində müəyyən anda yalnız müvafiq vəsait daha əvvəl uçotdan çıxarılmamış və hələ də portfelə daxil olanda yaranabilir.
DHRH	Defolt halında riskin həcmi, müqavilədə nəzərdə tutulub-tutulmamasından asılı olmayaraq, əsas və faiz məbləğlərinin qaytarılması, kredit öhdəliyi üzrə gözlənilən vəsaitlərin istifadəsi və yerinə yetirilməmiş ödənişlər üzrə hesablanmış faiz də daxil olmaqla hesabat tarixindən sonra risk həcmində gözlənilən dəyişikliyi nəzərə almaqla gələcək defolt tarixində risk həcminin qiymətləndirilməsidir.
DHZ	Defolt halında zərər müəyyən zaman defolt yarananda əmələ gələn zərərin qiymətləndirilməsidir. Bu, müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniləcək pul vəsaitləri ilə kreditörün əldə etməyi gözlədiyi pul vəsaitləri arasındakı fərqə əsaslanır. Bu, adətən DHZ faizi kimi ifadə edilir.

Özünün GKZ modellərində Cəmiyyət geniş miqyaslı proqnoz məlumatlarına, məsələn kredit riski komponentlərin qiymətləndirmələrinə inteqrasiya olunmuş iqtisadi göstəricilərə əsaslanır. Dəyərsizləşmə zərərləri və azad etmələr maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərində düzəliş kimi uçota alınan modifikasiya zərərlərindən ayrı olaraq uçota alınır və açılır.

Cəmiyyət hesab edir ki, ilkin tanımadan sonra kredit reytingi əhəmiyyətli dərəcədə pisləşdikdə kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Əhəmiyyətli pisləşmə səviyyəsi seqmentdən seqmentə fərqlənir və 2-ci və 3-cü pillə arasında və ya müəyyən edilmiş litim daxilində dəyişir. Cəmiyyət həmçinin aktiv üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli artmasına təkan vermək üçün 2-ci dərəcəli keyfiyyət metodunu tətbiq edir, məsələn müştərinin / obyektin müşahidə siyahısına daxil edilməsi və ya hesabın saxlanması. Kredit reytinginin dəyişməsindən asılı olmayaraq müqavilə ödənişləri 30 gündən artıqdırsa, kredit riski ilkin tanıma anından etibarən əhəmiyyətli artmış hesab olunur.

Borcalan müqavilə şərtlərindən asılı olaraq müqavilə ödənişlərini 90 gün gecikdirsə, Cəmiyyət maliyyə alətinin defolt olduğunu və buna görə də GKZ hesablamaları üçün Mərhələ 3-ün (kredit üzrə dəyərsizləşmə) əmələ gəldiyini hesab edir. Cəmiyyət gün ərzində tələb olunan ödənişlər fərdi müqavilələrdə göstərilən kimi iş gününün bağlanması səbəbi ilə ödənilməyəndə kassa və banklararası qalıqlarını defolt hesab edir və dərhal tədbirlər görür.

Cəmiyyət GKZ-ni AYKD aktivləri, kreditin dəyərsizləşməsi amilləri olan əhəmiyyətli aktivlər və kredit riskinin əhəmiyyətli artması amilləri olan müəyyən aktivlər üçün fərdi əsasla hesablayır. Cəmiyyət bütün digər siniflərdən olan aktivləri homogen borcalanlar qruplarına GKZ-ni kreditlərin daxili və xarici xüsusiyyətlərinin birləşməsi əsasında məcmu şəkildə hesablayır.

GKZ ehtiyatı aktivin müddəti ərzində yaranması gözlənilən kredit zərərlərinə əsaslanır. Lakin əmələ gəldiyi andan kredit riskində əhəmiyyətli artım olmadığı hallarda ehtiyat 12 aylıq gözlənilən kredit zərərinə əsaslanır. 12aGKZ hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində mümkün olan maliyyə alətləri ilə bağlı öhdəliklərin yerinə yetirilməməsindən irəli gələn GKZ-dən ibarətdir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Hər hesabat dövrünün sonunda Cəmiyyət, maliyyə alətinin qalan müddəti üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi riskindəki dəyişiklikləri nəzərdən keçirməklə, maliyyə aləti üzrə kredit riskinin ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli artıb-artmamasının qiymətləndirilməsi siyasətini tətbiq etmişdir. Yuxarıdakı prosesə əsaslanaraq, Cəmiyyət kreditləri aşağıdakı kimi qruplaşdırılır:

Mərhələ 1:	İlk tanınandan bəri kredit riskində artım göstəriciləri olmayan kreditlər. Faiz gəliri məcmu məbləğə hesablanır. Ehtiyatlar 12 aylıq GKZ üzərindən ölçülür.
Mərhələ 2:	Kredit riskində əhəmiyyətli artım olmuş kreditlər. Faiz gəliri məcmu məbləğə hesablanır. Ehtiyat ömürlük GKZ üzərindən ölçülür.
Mərhələ 3:	Əhəmiyyətli riskə sahib dəyərsizləşmiş hesab olunan kreditlər. Faiz gəliri xalis məbləğə hesablanır. Ehtiyat ömürlük GKZ üzərindən ölçülür.
AYKD:	Alınmış və ya yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri (AYKD) ilkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləridir. AYKD aktivləri ilkin tanınmada ədalətli dəyərlə qeydə alınır və faiz gəliri sonradan krediti nəzərə almaqla düzəliş edilmiş EFD əsasında tanınır. GKZ yalnız gözlənilən kredit zərərlərində sonradan dəyişiklik baş verəndə tanınır və ya ləğv edilir.

Coğrafi konsentrasiya

Rəhbərlik həmçinin qanunvericilik və tənzimləmə sahəsindəki risklərin idarə edilməsinə və bu risklərin Cəmiyyətin fəaliyyətinə təsirinə nəzarət edir. Bu nəzarət mexanizmi Cəmiyyətə Azərbaycan Respublikasındakı investisiya mühitinin dəyişməsindən yaranan ehtimal edilən zərərləri minimal həddə salmağa şərait yaradır. Aktiv və öhdəliklərin coğrafi konsentrasiyası aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	Digər ölkələr	31 dekabr 2022-ci il
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	32,940	-	-	32,940
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8,827,563	-	-	8,827,563
Digər aktivlər	187,681	-	-	187,681
Cəmi maliyyə aktivləri	9,048,184	-	-	9,048,184
Maliyyə öhdəlikləri				
Müddətli borc öhdəlikləri	1,125,702	-	-	1,125,702
Buraxılmış qiymətli kağızlar	1,010,000	-	-	1,010,000
İcarə öhdəlikləri	231,300	-	-	231,300
Digər öhdəliklər	92,321	6,375	-	98,696
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2,459,323	6,375	-	2,465,698
Xalis Mövqe	6,588,861	(6,375)	-	6,582,486

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	Digər ölkələr	31 dekabr 2021-ci il
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	314,756	-	-	314,756
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	6,904,482	-	-	6,904,482
Digər aktivlər	142,458	-	-	142,458
Cəmi maliyyə aktivləri	7,361,696	-	-	7,361,696
Maliyyə öhdəlikləri				
Müddətli borc öhdəlikləri	1,682,841	-	-	1,682,841
Digər öhdəliklər	535	6,375	-	6,910
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	1,683,376	6,375	-	1,689,751
Xalis Mövqe	5,678,320	(6,375)	-	5,671,945

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Likvidlik riski

Likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri üzrə təhlillər aşağıdakı cədvəldə qeyd olunur. Cədvəllər aşağıdakı məqamları əks etdirir:

	Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Vaxtı keçmiş	31 dekabr 2022-ci il Cəmi
Maliyyə aktivləri								
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	22,62%	633,101	1,218,063	4,342,810	2,617,163	-	16,426	8,827,563
Cəmi faiz gəliri yaradan aktivlər		633,101	1,218,063	4,342,810	2,617,163	-	16,426	8,827,563
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		32,940	-	-	-	-	-	32,940
Digər aktivlər		187,681	-	-	-	-	-	187,681
Cəmi maliyyə aktivləri		853,722	1,218,063	4,342,810	2,617,163	-	16,426	9,048,184
Maliyyə öhdəlikləri								
Müddətli borc öhdəlikləri	0,1%	432,829	60,250	271,124	361,499	-	-	1,125,702
Buraxılmış qiymətli kağızlar	12%	10,000	-	-	1,000,000	-	-	1,010,000
İcarə öhdəlikləri	10,06%	11,440	34,310	92,563	92,987	-	-	231,300
Cəmi faiz xərci yaradan öhdəliklər		454,269	94,560	363,687	1,454,486	-	-	2,367,002
Digər maliyyə öhdəlikləri		98,696	-	-	-	-	-	98,696
Cəmi maliyyə öhdəlikləri		552,965	94,560	363,687	1,454,486	-	-	2,465,698
Likvidlik boşluğu		300,757	1,123,503	3,979,123	1,162,677	-	16,426	
Faiz dərəcəsi boşluğu		178,832	1,123,503	3,979,123	1,162,677	-	16,426	
Məcmu faiz dərəcəsi boşluğu		178,832	1,302,335	5,281,458	6,444,135	6,444,135	6,460,561	

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Likvidlik riski (davamı)

	Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Vaxtı keçmiş	31 dekabr 2021-ci il Cəmi
Maliyyə aktivləri								
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	18,84%	2,686,736	506,070	1,971,252	1,434,969	-	-	6,599,028
Cəmi faiz gəliri yaradan aktivlər		2,686,736	506,070	1,971,252	1,434,969	-	-	6,599,028
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		314,756	-	-	-	-	-	314,756
Digər aktivlər		142,458	-	-	-	-	-	142,458
Cəmi maliyyə aktivləri		3,143,950	506,070	1,971,252	1,434,969	-	-	7,056,242
Maliyyə öhdəlikləri								
Müddətli borc öhdəlikləri	0,07%	-	13,893	660,457	1,008,491	-	-	1,682,841
Cəmi faiz xərci yaradan öhdəliklər		-	13,893	660,457	1,008,491	-	-	1,682,841
Digər öhdəliklər		-	-	6,910	-	-	-	6,910
Cəmi maliyyə öhdəlikləri		-	13,893	667,367	1,008,491	-	-	1,689,751
Likvidlik boşluğu		3,143,950	492,177	1,303,885	426,478			
Faiz dərəcəsi boşluğu		2,686,736	492,177	1,310,795	426,478			
Məcmu faiz dərəcəsi boşluğu		2,686,736	3,178,914	4,489,709	4,916,187			

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Bazar riski

Bazar riskinə faiz dərəcəsinə, xarici valyuta məzənnələrində və qiymətləndirmədəki dəyişmələrdən yaranan və Cəmiyyətin məruz qaldığı risklər aiddir. Cəmiyyət cari dəyişmələr, maliyyə bazarları və ümumilikdə iqtisadi vəziyyət üzrə təhlil aparmaqla risklərə nəzarət edir.

Faiz dərəcəsi riski

Aşağıdakı cədvəl “risk göstəricisinin ehtimal edilən mümkün dəyişməsi” üsulu ilə hesablanmış və faizlərin dəyişməsinə Cəmiyyətin həssaslığını təqdim edir. Bu dəyişikliklərin həddi rəhbərlik tərəfindən təyin edilir və onlara təqdim edilən risk hesabatlarında öz əksini tapır.

Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəətə təsiri:

	31 dekabr 2022-ci il tarixinə		31 dekabr 2021-ci il tarixinə	
	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%
Maliyyə aktivləri:				
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	88,276	(88,276)	69,045	(69,045)
Maliyyə öhdəlikləri:				
Müddətli borc öhdəlikləri	(11,257)	11,257	(16,828)	16,828
Buraxılmış qiymətli kağızlar	(10,100)	10,100	-	-
İcarə öhdəlikləri	(2,313)	2,313	-	-
Mənfəət vergisindən əvvəlki gəlirə xalis təsiri	64,606	(64,606)	52,217	(52,217)

Xarici valyuta riski

Məzənnə fərqlərindən asılı olaraq maliyyə alətinin dəyərindəki dəyişmələr xarici valyuta riski adlanır. Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti mövcud valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı belə risklərin təsirinə məruz qalır.

Cəmiyyətin xarici valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı məruz qalacağı risklər aşağıdakı cədvəldə təqdim edilmişdir:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	31 dekabr
				2022-ci il Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	28,662	3,229	1,048	32,940
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8,819,512	8,051	-	8,827,563
Digər aktivlər	187,681	-	-	187,681
Cəmi maliyyə aktivləri	9,035,855	11,280	1,048	9,048,184
Maliyyə öhdəlikləri				
Müddətli borc öhdəlikləri	1,125,702	-	-	1,125,702
Buraxılmış qiymətli kağızlar	1,010,000	-	-	1,010,000
İcarə öhdəlikləri	231,300	-	-	231,300
Digər öhdəliklər	92,321	6,375	-	98,696
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2,459,323	6,375	-	2,465,698
Açıq valyuta mövqeyi	6,576,532	4,905	1,048	6,582,486

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Xarici valyuta riski (davamı)

	AZN	ABŞ dolları	Avro	31 dekabr 2021-ci il Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	234,654	80,021	81	314,756
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	6,249,948	349,080	-	6,599,028
Digər maliyyə aktivləri	142,458	-	-	142,458
Cəmi maliyyə aktivləri	6,627,060	429,101	81	7,056,242
Maliyyə öhdəlikləri				
Müddətli borc öhdəlikləri	1,682,841	-	-	1,682,841
Digər öhdəliklər	535	6,375	-	6,910
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	1,683,376	6,375	-	1,689,751
Açıq valyuta mövqeyi	4,943,684	422,726	81	5,366,491

Xarici valyuta riskinə həssaslıq

Aşağıdakı cədvəl Cəmiyyətin ABŞ dollarının və Avronun Azərbaycan manatına nisbətən məzənnəsində 10%-lik artım və ya azalmasına həssaslığını təhlil edir. 10% rəhbərlik tərəfindən xarici valyuta risklərini təhlil edərkən daxili risk hesabatlarında istifadə olunan həssaslıq dərəcəsidir və xarici valyuta məzənnəsinin dəyişməsinin Cəmiyyətə təsirini təhlil rəhbərlik tərəfindən istifadə olunur.

Həssaslıq təhlili xarici valyutada olan monetar aktiv və öhdəliklərin hesabat tarixinə qalıq dəyərindən istifadə edir və bu dəyəri məzənnədəki 10%-lik dəyişiklik üçün uyğunlaşdırır. Əgər xarici ölkələrdə yerləşən müştərilərə verilmiş kreditlər və xaricdəki əməliyyatlar üzrə verilmiş kreditlər borc verənin və ya borc alanın valyutasında deyilsə bu məbləğlər də həssaslıq təhlilinə daxil edilir.

	31 dekabr 2022-ci il tarixinə		31 dekabr 2021-ci il tarixinə	
	AZN/USD +10%	AZN/USD -10%	AZN/USD +10%	AZN/USD -10%
Vergidən əvvəl mənfəətə xalis təsir	491	(491)	42,273	(42,273)

	31 dekabr 2022-ci il tarixinə		31 dekabr 2021-ci il tarixinə	
	AZN/EUR +10%	AZN/EUR -10%	AZN/EUR +10%	AZN/EUR -10%
Vergidən əvvəl mənfəətə xalis təsir	105	(105)	8	(8)

Qiymət riski

Qiymət riski bazar qiymətlərinin dəyişməsi nəticəsində bu dəyişikliklərin konkret qiymətli kağıza və ya onu yerləşdirən tərəfə məxsus amillərdən və ya bazarda alınıb-satılan bütün qiymətli kağızlara təsir göstərən amillərdən asılı olaraq maliyyə alətinin dəyərinin dəyişməsi ilə əlaqədar riskdir. Cəmiyyət ümumi və ya xüsusi bazar dəyişmələrindən yaranan qiymət risklərinə məruz qalır.

Həssaslıq təhlilinin məhdudiyətləri

Əvvəlki cədvəllərdə qeyd olunan təsirlər yalnız bir təxminin dəyişməsini və bu zaman digər təxminlərin sabit qaldığını nəzərdə tutur. Reallıqda isə, təxminlər və digər faktorlar arasında korrelyasiya mövcuddur. O da qeyd edilməlidir ki, bu həssaslıq münasibətləri xətti şəkildə deyil və bu nəticələri daha böyük və ya daha kiçik təsirləri ölçmək üçün interpolyasiya və ya ekstrapolyasiya etmək olmaz.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Həssaslıq təhlilinin məhdudiyyətləri (davamı)

Həmçinin, həssaslıq təhlilində Cəmiyyətin aktiv və öhdəliklərini mütəmadi olaraq idarə etməsi nəzərə alınmır. Əlavə olaraq, Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti istənilən zaman faktiki bazar dəyişmələrinin nəticəsində dəyişə bilər. Məsələn, Cəmiyyətin maliyyə risklərinin idarə olunması strategiyası, bazardakı dəyişikliklərdən yaranan risklərə qarşı Cəmiyyəti qorumağı qarşısına məqsəd qoyur. İnvestisiya bazarlarında müşayiət edilən düşmələr zamanı qiymətlər müəyyən həddin altına düşdükdə, rəhbərlik investisiyaların satılmasına, investisiya portfelinin strukturunun dəyişdirilməsinə qərar verə bilər və ya digər qoruyucu qərarlar qəbul edə bilər. Nəticədə, aktivlər bazar dəyəri ilə göstərilədiyinə görə, təxminlərdə baş verən dəyişikliklər öhdəliklərə faktiki təsir göstərməyə bilər. Bu kimi hallarda öhdəlik və aktivlərin ölçülməsində istifadə edilən müxtəlif üsullar kapitalda böyük dəyişikliklər yarada bilər.

Yuxarıda göstərilən həssaslıq təhlilinin digər məhdudiyyətlərindən biri Cəmiyyətin təxminlərinə görə ehtimal edilən riskləri təqdim etmək məqsədilə yalnız qısa müddətdə bazar dəyişmələri ilə əlaqədar proqnozlaşdırılması çətin olan fərziyyələrdən istifadə etməsidir; bu zaman təxmin edilir ki, bütün faiz dərəcələri eyni qaydada və istiqamətdə dəyişir.

25. Hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisələr

Hesabat dövründən sonra Cəmiyyət tərəfindən Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyinə olan kredit xətti müqaviləsi tam ödənilmişdir.

11 yanvar 2023-cü ildə Cəmiyyət və “Kapital Bank” ASC arasında illik 13% faiz dərəcəsi ilə 500,000 AZN məbləğində 15 ay müddətinə yeni kredit müqaviləsi imzalanmışdır.

07 fevral 2023-cü ildə Cəmiyyət və “Paşa Bank” ASC arasında illik 25% faizədək 60,000,000 AZN məbləğində yeni kredit limiti müqaviləsi imzalanmışdır. GL5915 nömrəli kredit limiti müqaviləsinə əsasən, 08 fevral 2023-cü ildə 500,000 AZN məbləğində və 23 may 2023-cü il tarixində 500,000 AZN məbləğində illik 12% faiz dərəcəsi ilə 24 ay müddətinə kredit götürülmüşdür.